

18 NİSAN 2026
İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ

2 • KENT SEMPOZYUMU

KENT VE SİNEMA

Bildiri Özet Kitapçığı

KENT SYMPOSIUMS II
CITY AND CINEMA
Book of Abstracts

 İSTANBUL
KENT
ÜNİVERSİTESİ
Geleceğin Bu Kent'te

 İstanbul Kent Üniversitesi
Kent Araştırmaları
Uygulama ve Araştırma Merkezi
KENT - AR

 YDYO
İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ
Yabancı Diller Yüksekokulu

 İSTANBUL
KENT
ÜNİVERSİTESİ
RADYO TELEVİZYON
ve SİNEMA BÖLÜMÜ

18 APRIL 2026

ISTANBUL KENT UNIVERSITY

ISTANBUL, TURKEY

KENT SYMPOSIUMS II
CITY AND CINEMA

KENT SEMPOZYUMLARI II
KENT VE SİNEMA

KENT SYMPOSIUMS II: CITY AND CINEMA
KENT SEMPOZYUMLARI II: KENT VE SİNEMA
BOOK OF ABSTRACT

Editor, Doç. Dr. Özge Özyılmaz, Dr. Öğr. Üyesi Deniz Karaca, Dr. Öğr. Üyesi Gülşen Pelin
Olçay, Uzm. Sinem Yıldız

Co-Editor, Öğr. Gör. Enver Keskin, Öğr. Gör. Selim Burak Yeşildağ

Cover Design, Arş. Gör. Gizem Kepenek

Istanbul, 2026

e-ISBN: 978-605-70214-6-5

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording, or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other non-commercial uses permitted by copyright law. For permission requests, write to The Publisher.

İstanbul Kent Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
Sıraselviler Cad., 71, Beyoğlu
[+90 0212 610 10 10](tel:+9002126101010)
www.kent.edu.tr

Copyright © 2026 by Istanbul Kent University

e-ISBN: 978-605-70214-6-5

Published by Istanbul Kent University
Istanbul, TÜRKİYE

The authors bear full responsibility for the content of their abstracts and guarantee their originality, absence of prior publication, and exclusive submission to this platform. The opinions expressed in the abstracts solely represent the individual authors' perspectives and may not align with those of the editor or reviewers.

The content of this publication is arranged according to the order of the conference.

©2026 Istanbul Kent University
e-ISBN: 978-605-70214-6-5

Düzenleme Kurulu / Organizing Committee

Doç. Dr. Özge Özyılmaz, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Deniz Karaca, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Gülşen Pelin Olcay, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Öğr. Gör. Dr. Çağla Anılmış, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Öğr. Gör. Alexis Jo Allen, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Öğr. Gör. Enver Keskin, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Öğr. Gör. Selim Burak Yeşildağ, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Sinem Yıldız, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Arş. Gör. Gizem Kepenek, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Bilim Kurulu / Scientific Committee

Prof. Dr. Ferma Lekesizalın, *İstanbul Topkapı Üniversitesi*

Doç. Dr. Ayşe Toy Par, *Galatasaray Üniversitesi*

Doç. Dr. Ece Vitrinel, *Galatasaray Üniversitesi*

Doç. Dr. Levent Soysal, *Bağımsız Araştırmacı*

Doç. Dr. Özge Özyılmaz, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Bengü Vahapoğlu, *Haliç Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Deniz Karaca, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Deniz Zorlu, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Gülşen Pelin Olcay, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Makbule Esen Kunt, *Nişantaşı Üniversitesi*

Dr. Özlem Agvan, *Koç Üniversitesi*

Sinem Yıldız, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Danışma Kurulu / Advisory Committee

Prof. Dr. Ayşe Bilge Gürsoy, *İstanbul Kent Üniversitesi*

Prof. Dr. Senem Ayşe Duruel Erkiçi, *Mersin Üniversitesi*

Doç. Dr. Aydın Çam, *Çukurova Üniversitesi*

Doç. Dr. Hakan Erkiçi, *Mersin Üniversitesi*

Doç. Dr. Levent Soysal, *Bağımsız Araştırmacı*

Doç. Dr. Özgür İlke Şanlıer Yüksel, *Çukurova Üniversitesi*

Öğr. Gör. Ahu Öztürk, *İstanbul Kent Üniversitesi*

F. Serkan Acar, *Yönetmen*

İmre Azem, *Yönetmen*

Pınar Yakışıklı, *Yönetmen*

Gül Büyükbeşe, *Belgesel Sinemacı*

Işıl Baysan Serim, *Yüksek Mimar*

İçindekiler / Table Of Contents

Sempozyum Programı / Symposium Program	5
Frances Ha (2012) Filmi Üzerinden Flanöz ve Yürüme Eyleminin Coğrafi Analizi Üzeyir YASAK, Beyzanur OKUMUŞ, Hasan KARA, Marmara Üniversitesi	9
Kent Mekânına Kameranın Gözünden Bakmak: Hiperlink Sinemada Flanör Pratiği Hilal KURUOĞLU, Marmara Üniversitesi	11
Durmamanın Hazzı: Rastlantısallık, Dépense ve Androjen Flâneur Doç. Dr. Özlem DERİN SAĞLAM, İstanbul Gelişim Üniversitesi	12
Diyalektik İmge'ler Ekseninde “Hemme'nin Öldüğü Günlerden Biri Dr. Onur AYTAÇ, Ciran AY, Mersin Üniversitesi	13
Akad'ın Dört Mevsim İstanbul'unda Mekân, Toplum ve İnsan Hakan ERKİLİÇ, Mersin Üniversitesi	15
Kent Bağlamında Karakter Temsilleri ile Medya ve İletişim Araçlarının Muhsin Bey Filmi Üzerinden Göstergibilimsel Analizi Dr. Öğr. Üyesi Duygu SEZGİN, T.C. İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	16
Kartografik Sinema: İstanbul'un Rizomatik Hafıza Haritası Dr. Makbule Esen KUNT, Nişantaşı Üniversitesi	18
Perdede Bir Deniz Kenti: Türk Sineması Üzerinden İstanbul'un Deniz Turizmini Okumak (1960–1970) Sultan SERTER, Işık Üniversitesi	19
Verona Beach as Stage: Urban Architecture and Theatrical Space in Romeo + Juliet (1996) Feride ELSAİDİ, Nişantaşı University	21
The Right to Be Heard: Sonic Warfare and Spatial Justice in Spike Lee's Do the Right Thing Güllü YAVUZ, İstanbul Kent University	22
Words Behind Walls in Dogtooth Language Cognition and the Construction of Isolation İrem CANTÜRK, İstanbul Aydın University	23
Audiovisual Analysis as a Tool for Urban Research: Indirect Displacement and the Case of Sulukule Isabela dos Santos SILVA, Yıldız Technical University	24
Amélie Karakteri Aracılığıyla Deneyimlenen Kent: Amélie Filminde Özdeşleşme ve Mekânsal Algı Arş. Gör. Dürdane AKSOY DOLU, Antalya Bilim Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Emine Banu BURKUT, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	25
Mekânın Göstergibilimi: Enkanto Sihirli Dünya (2021) Animasyon Filminde Temsil ve Algı Beyza Naciye SAKA, Ondokuz Mayıs Üniversitesi	26
Bellek, Kültürel Miras ve Göç Üzerinden Mekânsal Örüntü: Sonsuzluk ve Bir Gün Filminin Anatomisi Fatma Sema SEKBAN, Samsun Üniversitesi	27
Festival, Kent ve Kültür: Film ve Dizilerde Kentsel Kamusal Alanın Temsili Şölen KÖSEOĞLU, Atatürk Üniversitesi	29
Kente Gelenler ve Kentte Dolaşanlar: Yeşilçam Sinemasında İstanbul'un Gündelik Coğrafyası Tuğba ŞİMŞEK, İstinye Üniversitesi	30

Perdenin Ötesinde Kent: Sinema Mekânında Yer Duygusu, Kamusal ve Dirençlilik <i>Devran BENGÜ, İstanbul Kent Üniversitesi</i>	32
Şehirde Bağımsız Sinema Üretim ve Gösterim Pratikleri: “Bağımsız” Kavramı Üzerine Yeniden Düşünmek <i>Gizay AKDOĞAN, Kadir Has Üniversitesi Sena Öndün SIVAS, İstanbul Bilgi Üniversitesi</i>	34
Pasif İzleyiciden Aktif Kentliye: Beyoğlu Sineması Örneğinde ‘Kent Hakkı’ ve Mekânın Yeniden Sahiplenilmesi <i>Sevginur DİKİN, Marmara Üniversitesi</i>	36
Kentin Açık Yaraları: Kadıköy’ün Kaybolan Yazlık Sinemaları ve Kamusal Boşluğun Dönüşümü <i>Zeynep YAZICIOĞLU HALU, İstanbul Üniversitesi Özge Ayşegül FİŞENK, İstanbul Üniversitesi Merve ÇİZMECİOĞLU YÜCETÜRK, İstanbul Galata Üniversitesi</i> 37	
Neoliberal Dönemde Kentsel Alanların ve Emeğin Mekânsal Organizasyonu: Kentsel Dönüşümün Eleştirel Jeopolitiğini “Saf” Filmi Üzerinden Okumak <i>Cem TUTAR, Üsküdar Üniversitesi</i>	39
“Geçiş” (Crossing) Filmi ve Kente “Öteki” Olarak Yerleşmek <i>Beyhan ÖZPAR, Yeterince İyi Kolektif</i>	40
Kent, Kimlik ve Göç: Güneşe Yolculuk Üzerine Bir Analiz <i>Mizgin VURAL, Marmara Üniversitesi</i>	41
Kent Mekânının Grup Kimliği Üzerindeki Rolü: Yeşil Sokak Holiganları Filmi Üzerinden Bir Analiz <i>Muhammed Emir ÖZÇELİK, Marmara Üniversitesi</i>	42
Memory Against Non-Places: Temporal Displacement and Traumatic Remembrance in Aftersun <i>Enver KESKİN, İstanbul Kent University</i>	43
The Absent City: Ethical Suspension, Collective Violence, and Normative Power in The Wicker Man (1973) <i>Sude ÖNER, İstanbul Kent University</i>	45
Flaneur and Ambiguity as Reflected in Poe’s Story “The Man of the Crowd” and Travis Mills’ Short Film the Man of the Crowd <i>Assist. Prof. Dr. Yıldray ÇEVİK, İstanbul Aydın University</i>	46
Conditional Inclusion and Female Precarity in Urban Modernity: Adapting Istanbul in Netflix’s The Museum of Innocence <i>Lecturer Yıldız Hazal ALTINDAĞ, Haliç University</i>	47
Kentsel Yalnızlığın Sinematografisi: Lost in Translation Filminde Kent, Yabancılaşma ve Aidiyetsizlik <i>Zehra Nur PANKA</i>	48
Zamansal İşaret Öğeleri: Paris’te Gece Yarısı Filminde Kentte Beklemenin ve Kentsel İmajın Zaman Boyutu <i>Emine KÖSEOĞLU, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi</i>	49
Geleceğin Kentlerini Yedinci Sanat Üzerinden Düşünmek: Bilimkurgu Sinemasında Spekülatif Mekân <i>Tuğba BOZAN, İstanbul Kent Üniversitesi</i>	51
Mekânin İktidari: The Brutalist Filminde Kimlik ve Varoluşun İnşası <i>Havva Beril BAL, Avrasya Üniversitesi Ümran Sofuoğlu DEMİRBAŞ, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Berrin TUZCUOĞLU, Avrasya Üniverstesi</i>	52
Jia Zhangke’nin 24 City Filminde Mekân, Özne ve Post-Sosyalist Dönüşüm <i>Bilge İPEK, İstanbul Gelişim Üniversitesi</i>	54

Kentte Karşı-Görüntü: Gözetleme Kamerası Oyuncuları ve NOBESE Festivali <i>Gülsen ŞENOL, İstanbul Galata Üniversitesi</i>	56
Etik Bir Tanıklık Olarak Kent Sineması: Tabutta Rövaşata ve Rosetta <i>Fikriye Gözde MOCAN, İstanbul Gelişim Üniversitesi</i>	57
Kent, Sinema ve Planlama Eğitimi: Kentsel Mekânın Görsel Temsilleri Üzerinden Bir Deneysel Eğitim Çalışması <i>Dr. Şenol ERENŞOY, Kırklareli Üniversitesi Tuba Peren ERENŞOY, İstanbul Gelişim Üniversitesi</i>	58
Kamerayı Tutmak: Kentsel Çatışma Mekânındaki Buluntu Görüntünün Ekranı Kurgulanması <i>Su SEZER, İstanbul Galata Üniversitesi</i>	60
Eko-Turizm Söylemi Ardındaki Neoliberal Çelişkiler: Hiçbir Şey Normal Değil Belgeseli Üzerine Yapısökümcü Bir Okuma <i>Eda TÜRKAY, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Gökçe UZGÖREN, İstanbul Gelişim Üniversitesi</i>	61
A Beyoğlu Dream: Visual Representations of Urban Transformation in 80s Turkish Cinema <i>Ece Ceren YALÇIN, Gülce TELLİ, Paris 3 Sorbonne-Nouvelle Üniversitesi & Paris 1 Panthéon-Sorbonne Üniversitesi</i>	63
Urban Accessibility on Screen: Rethinking Planning Through Film <i>Berfu Güley GÖREN SOARES, CICS.NOVA / NOVA University Lisbon</i>	65
At the Threshold of the City: Kiez-Kino as a Space for Commoning in Berlin <i>Ezgisu KUYUMCU</i>	67

SEMPOZYUM PROGRAMI / SYMPOSIUM PROGRAM

18 Nisan 2026 / 18 April 2026

İstanbul Kent Üniversitesi, Taksim Kampüsü / Istanbul Kent University, Taksim Campus

10.00 – 10.30: Kayıt / Registration

10.30 – 11.00: Opening Session / Açılış Konuşması: **Prof. Dr. Necmettin ATSÜ**, *İstanbul Kent Üniversitesi Rektörü*, **Dr. Öğr. Üyesi G. Pelin OLCA**, *Kent-AR Müdürü*

11.00 – 12:20: Session 1 / 1. Oturum

12.30 – 13.15: Keynote Speaker / Davetli Konuşmacı: **Doç. Dr. İpek Çelik RAPPAS** – Chair: Deniz ZORLU

13.15 – 14.15: Lunch / Öğle Yemeği

14.30 – 15.50: Session 2 / 2. Oturum

16.10 – 17.30: Session 3 / 3. Oturum

17.40: Closing Remark / Kapanış Konuşması: **Dr. Öğr. Üyesi Deniz KARACA**, *Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürü*

Frances Ha (2012) Filmi Üzerinden Flanöz ve Yürüme Eyleminin Coğrafi Analizi
Üzeyir YASAK, Beyzanur OKUMUŞ, Hasan KARA, Marmara Üniversitesi

Bu çalışma, modern kent deneyiminin klasik figürlerinden biri olan flanör kavramını kadınlar üzerinden yeniden düşünmeyi amaçlamaktadır. 19. yüzyılda Charles Baudelaire ile ortaya çıkan ve daha sonra Walter Benjamin tarafından kapitalist kentin gözlemcisi olarak kavramsallaştırılan flanör, tarihsel olarak kamusal mekânda özgürce dolaşabilen erkek olarak tanımlanmıştır. Bu durum kent deneyiminin cinsiyetçi yapısını da ortaya koymaktadır. Bu çalışmada flanör kavramının kadın deneyimi açısından nasıl yeniden yorumlanabileceği tartışılmakta ve “flanöz” kavramı coğrafi bir bakış açısıyla ele alınmaktadır. Araştırmanın inceleme konusunu Frances Ha filmi oluşturmaktadır. Çalışmada film, kent mekânının nasıl kullanıldığı ve karakterin kent içindeki hareketleri üzerinden incelenmiştir. Yöntem olarak filmin içerik analizi yapılmış, mekânın nasıl temsil edildiği eleştirel bir bakışla değerlendirilmiş ve filmde kurulan mekânsal anlatı söylem analiziyle ele alınmıştır. Kuramsal çerçevede özellikle Henri Lefebvre’in mekânın üretimine ilişkin üçlü yaklaşımı ile Michel de Certeau’nun gündelik hayat pratiklerine dair görüşlerinden yararlanılmıştır. Bunun yanında filmde karakterin kentle kurduğu duygusal ilişki, Yi-Fu Tuan’ın “topofili” (mekân sevgisi) kavramı üzerinden ele alınmış ve karakterin kente duyduğu aidiyet duygusu bu çerçevede değerlendirilmiştir. Filmde New York kenti yüksek kira düzeyi, sürekli değişen konut ilişkileri ve sınıfsal sınırlar üzerinden şekillenen bir kentsel yapı sunmaktadır. Frances karakterinin sık sık ev değiştirmek zorunda kalması, kentteki kırılğan konumunu ve ekonomik güvencesizliğini ortaya koymaktadır. Buna karşılık karakterin sokaklarda yürüyüşü, koşusu ve dansı kentsel mekânla kurulan alternatif bir ilişki biçimi olarak okunabilir. Bu hareketlilik, planlanmış ve düzenlenmiş kentsel mekân içinde bireyin kendi deneyimini ortaya çıkarma çabası olarak değerlendirilmektedir. Filmdeki siyah-beyaz görüntü tercihinin ise kenti nostaljik bir atmosfer içinde sunarak mekânın sembolik anlamını güçlendirdiği görülmektedir. Çalışmada, kentte yürüme fiziksel bir dolaşımın ötesinde bireyin kentsel mekânla kurduğu ilişkiyi yeniden şekillendiren gündelik bir pratik olarak değerlendirmektedir. Frances karakterinin kentte tutunma çabası, kadınların kentsel mekânda var olma, mekân sevgisi ve hareket etme deneyimlerine dair önemli ipuçları sunmaktadır.

Keywords: Sinema, temsil, kent, flanöz, coğrafya

Bio: Üzeyir Yasak, 1981 yılında İskenderun’da doğmuştur. Lisans ve yüksek lisans eğitimini Afyon Kocatepe Üniversitesi Coğrafya Bölümünde, doktora eğitimini ise Ankara Üniversitesi’nde tamamlamıştır. Halen Marmara Üniversitesi Coğrafya Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Çalışmaları kent coğrafyası, kent ve mekân ilişkileri, kentsel bellek, sinemada mekân temsilleri ve kent morfolojisi üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu alanlarda ulusal ve uluslararası akademik yayınları bulunmaktadır. Beyzanur OKUMUŞ, 1999 yılında Kocaeli’nde doğmuştur. İlk ve ortaöğrenimini İzmit’te tamamlamıştır. Lisans eğitimini 2022 yılında Marmara Üniversitesi Coğrafya Bölümü’nde tamamlamıştır. Halen aynı üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı’nda yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. Çalışmaları yerleşme coğrafyası, disiplinlerarası coğrafya ve kent coğrafyası alanlarında yoğunlaşmaktadır. Akademik çalışmalarının yanı sıra özel bir kurumda Coğrafya Öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Hasan KARA, 2000 yılında Zonguldak’ta doğmuştur. İlk ve ortaöğrenimini Şile, Silivri, Gebze ve Beykoz’da tamamlamıştır. Lisans eğitimini 2022 yılında İstanbul Üniversitesi Coğrafya Bölümü’nde tamamlamıştır. Halen Marmara

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. Araştırma alanları siyasi coğrafya, jeopolitik ve popüler jeopolitik üzerine yoğunlaşmaktadır. Akademik çalışmalarının yanı sıra resim ve karikatür alanlarıyla da ilgilenmekte; bu kapsamda Türk Devletleri Teşkilatı ve TÜBİTAK destekli çeşitli projelerde görev almıştır.

Kent Mekânına Kameranın Gözünden Bakmak: Hiperlink Sinemada Flanör Pratiği

Hilal KURUOĞLU, Marmara Üniversitesi

Kent, içinde barındırdığı sosyo-mekânsal ve ekonomi-politik fragmanların toplamından fazlasına tekabül etmektedir. Flanör, söz konusu fragmanlar arasında akarak kentin aurasını billurlaştırır. Kente flanör bakışın bir örneğini de sinemada görmek mümkündür. Bu çalışmada sinematik flanör olarak kameranın kent pratiğini; katmanlar arası keskin geçiş ve yoğun ilişkiselliği açık bir şekilde gösteren hiperlink sinema düzleminde analiz etmek amaçlanmaktadır. Kameranın doğrudan bir özne olarak ele alınması ve hiperlink anlatının parçaların ilişkiselliğinde hayat bulan yapısı, Walter Benjamin'in sinemaya ilişkin olarak ortaya koyduğu aurayı aşındırıcı etkinin aşılmasını mümkün kılmaktadır. Bu kapsamda, Anlat İstanbul (2005) ve 40 (2009) filmlerinde kentsel kamusal alana dair sahne ve sekansların mikro-analizi neticesinde elde edilen bulgular, fenomenolojik olarak karşılaştırmalı bir şekilde yorumlanmıştır. Anlat İstanbul filminde daha çok akşam saatleri, karanlık arka sokaklar, kapalı han ve dükkanlar, dehlizler ve metro tünellerine yer verildiği görülmektedir. Araç ve yaya trafiği hızlı ve akışkan; kafe, mahalle kahvesi, sokak, havalimanı gibi kamusal alanlar nispeten tenhadır. 40'ta ise nüfus, trafik ve yapılaşma bakımından yoğunluk yüksektir. Seyyar satıcılar, trafik polisleri, araçlar, kent sakinleri ve diğer canlılar hem görsel hem de işitsel olarak kaotik bir kent deneyimi sunmaktadır. Bu ayrışma kameranın kullanımında da kendini göstermektedir. Anlat İstanbul'da kamera, spesifik örnekler hariç, karakterlere dengeli bir şekilde refakat ederken, 40'ta kinetik sarsıntı yüksektir. Buna paralel bir şekilde kentsel mekândaki otoritenin de farklı şekillerde tezahür ettiği görülür. Anlat İstanbul'da İstiklal Caddesi gibi toplumsal denetimin ya da havalimanı, hastane gibi kurumsal denetimin yüksek olduğu yerler, suç için de birer eşiktir. 40'ta ise gri alanlar hâkim konumda olup, mekânsal eşikler sosyo-ekonomik yapıya göre ayrılmış kentsel mekânların sunulduğu az sayıda örnekte görülmektedir. Anlat İstanbul filminde yer seviyesinde konumlanan kamera ile İstanbul Radyosu, Haydarpaşa Garı, gara yaklaşan vapur, hapishane girişi ve tarihi köşkün; askerler, kurallar, saat ve zaman, düdük ve kapalı kapı sembollerinden de yararlanılarak anıtsal ve denetimli eşikler şeklinde sunulduğu görülmektedir. Benzer bir şekilde 40 filminde de sermayenin mülkiyete dayalı dışlayıcı yapısına yer verilmektedir. Ancak göçmen kaçakçılığında kullanılan konteynerler ve dar sokaklardaki izbe binalar yoluyla bu açı, kentin gayrimeşru, düzensiz ve köhneleşmiş çehresiyle oluşturduğu baskıyı imlemektedir. Hiperlink anlatılı bu iki filmin analizi sonucu elde edilen bulgular, kent mekânının sinemada bir bağlam olmanın ötesinde, karmaşık ilişkiler ağına sahip aktif bir aktör olarak nasıl konumlandığını göstermiştir.

Keywords: Gri alanlar, hiperlink sinema, kentsel eşik, kentsel kamusal alan, sinematik flanör

Bio: Hilal Kuruoğlu, Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yerel Yönetimler Bölümü'nde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır. Lisans eğitimini Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, yüksek lisans eğitimini ise Küresel Şehirler ve İstanbul Araştırmaları Programı'nda tamamlamış olup Yerel Yönetimler ve Kent Politikaları Programı'nda doktorasına devam etmektedir. Göç, mekânsal ayrışma, sürdürülebilir kalkınma, çevre ve iklim diplomasisi alanlarında çalışmaları bulunmaktadır. Mevcut araştırmalarında ise kentleşme sorunları ve politikaları, kent ve sinema, politik ekoloji, kamusal alan, mekân ve kimlik ile sürdürülebilirlik konularına odaklanmaktadır.

Durmamanın Hazzı: Rastlantısallık, Dépense ve Androjen Flâneur
Doç. Dr. Özlem DERİN SAĞLAM, İstanbul Gelişim Üniversitesi

Bu çalışma, çağdaş görsel kültürde rastlantısallığın neden ekranda haz verici, gündelik hayatta ise neredeyse imkânsız bir deneyim hâline geldiğini sorgular. Serendipity ve Medianeras filmlerinden hareketle, Walter Benjamin'in flâneur figürü yeniden düşünülmekte; bu figür androjen, sabit bir yönelimi olmayan, merakla hareket eden ve bilinçli bir şekilde durmayı göze alan bir özne olarak yeniden konumlandırılmaktadır. Flâneur burada yalnızca kentte dolaşan bir gözlemci değil, tekdüzeliğin ve alışkanlığın uyuşturucu etkisine karşı kesinti yaratabilen bir varoluş biçimidir. Her iki filmde de rastlantı, lineer zamanın ve amaç-odaklı yaşamın askıya alınmasıyla mümkün olur. Serendipity'de arayış, bilinçli bir teslimiyetle rastlantıya bırakılırken; Medianeras'ta gözlem, ekran aracılığıyla güvenli bir mesafeden sürdürülür. Bu fark, çağdaş öznenin temel çelişkisini görünür kılar: Rastlantısallığı izlemeyi arzularız, fakat onun içine girmeyi erteleriz. Ekran, durmanın ve bakmanın risksiz bir simülasyonunu sunar; gerçek hayatta ise durmak, akıştan kopmak ve belirsizliğe maruz kalmak anlamına gelir. Bu noktada Georges Bataille'in genel ekonomi yaklaşımı devreye girer. Bataille'a göre modern özne, her deneyimi fayda, üretkenlik ve amaç mantığına tabi kılarak fazlalığı ve verimsizliği dışlar. Oysa rastlantı, tam da bu üretimci mantığa direnen bir dépense biçimi olarak okunabilir: işe yaramayan, sonuç üretmeyen, yalnızca deneyimlenen bir zaman kaybı. Ekranda izlenen rastlantı, bu fazlalığı ehlileştirirken; gerçek hayatta yaşanan rastlantı, özneyi ekonomik aklın dışına sürüklediği için rahatsız edicidir. Çalışma, bu bağlamda "yaşanmamışı yaşama" arzusunun nasıl sahte zamanlar ve ikame yaşamlar ürettiğini tartışır. Rastlantı artık deneyimlenen değil, izlenen bir olaya dönüşür. Bu dönüşüm, bilinçsiz akış hâlinde sürüklenen öznenin kesintiye uğrama kapasitesini zayıflatır. Oysa Benjaminci ve Batailleci anlamda flâneur, tam da bu akışa direnerek ortaya çıkar: durur, bekler, hatta beklememeyi öğrenir; üretmeyen, harcayan ve merak eden bir özne olarak. Sonuç olarak makale, rastlantısallığın yalnızca romantik bir anlatı unsuru değil, etik ve politik bir duruş olduğunu savunur. Alışkanlığın ve tekdüzeliğin hapsedici yapısına karşı, durabilme ve "yararsız" olabilme pratiği, çağdaş öznenin özgürleşme imkânlarından biri olarak yeniden düşünülmelidir..

Keywords: rastlantısallık, flâneur, merak, dépense, görsel kültür

Bio: 2013 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Felsefe Bölümünden mezun oldu. 2013-2015 yılları arasında aynı üniversitede yüksek lisansını tamamladı. 2015-2019 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Felsefe Anabilim dalında "Collège de Sociologie ve Bataille'da İhlal Kavramı" adlı teziyle mezun oldu. 2020 yılından beri İstanbul Gelişim Üniversitesi'nde çalışmaktadır. 2023 yılında Doçentlik ünvanı alan Derin Sağlam'ın uzmanlık alanları beden teorileri 20. yy felsefesi, sanat felsefesi, kent ve antropolojidir. Toplumsal cinsiyet teorilerini yeniden yorumlayarak androjen benlikler üzerine çalışmaktadır..

Diyalektik İmge'ler Ekseninde “Hemme'nin Öldüğü Günlerden Biri

Dr. Onur AYTAÇ, Ciran AY, Mersin Üniversitesi

Filmlerde zaman ve mekân, en önemli unsurların başında gelmektedir. Bu iki unsur birbiriyle ilişki içinde gelişerek ortaya çıkar. Mekanlar genellikle öykünün geçtiği yerler olmakla birlikte kendisini çoğunlukla kentler biçiminde göstermektedir. Kentler öykünün ilerlediği coğrafyalar olmanın yanı sıra zamanı da etkileyebilen topografyalardır. Kentlerin modernleşmesi ile beraber mekânın yerini hız almaya başlamıştır. Bu durum da kendisini hem fail hem de mağdur konumunda bulan birey bakımından çelişkili bir kent deneyimi ortaya çıkarmaktadır. Murat Fıratoğlu'nun yazıp yönettiği 2024 yapımı ilk filmi “Hemme'nin Öldüğü Günlerden Biri” tüm filmin bir günde geçtiği örneklerdendir. Bu tek gün Urfa'nın Siverek ilçesinde yaşandığı için hem hızlıca geçer hem de geçmek bilmez. Beliren iki yönlü dinamik kentin ve kentteki karakterlerin yaşadığı gündelik hayatın getirdiği zaman algısından kaynaklanmaktadır. Domates kurutma işinde çalışan Eyüp, yevmiyesini alamaması sonucu öfkelenerek ustabaşı Hemme'yi öldürme planıyla harekete geçer. Ne var ki kendisini filmin sonunda katili olmak istediği kişiyle birlikte halay çekerken bulur. Motorbisikletinin bozulması, karpuz taşıyan amcaya yardım etmek durumunda kalması, eski sevgiliyle denk gelmesi, zengin müteahhit akrabasıyla rastlaşması gibi aksilikler ve karşılaşmalar Eyüp'ü hedefe ulaşmaktan alıkoyar. Bu durum, gündelik hayat içerisinde karşılaşmalar zemini yaratan kente film çerçevesinde “diyalektik imge” perspektifinden yaklaşmayı mümkün kılmaktadır. Benjamin'in bu kavrama ilişkin “İmge, geçmişin şimdiyle kurduğu bir ilişki değildir; geçmişin şimdi içinde bir anda parladığı bir takımyıldızdır” sözü anımsandığında analizin nasıl bir zemin üzerine inşa edileceği anlaşılır olmaktadır. Bu çalışmada domates, dükkân, motor, karpuz ve horoz gibi mekân, nesne veya canlılar kent deneyiminin kendisini yoğunlaştırdığı alanlar olarak ele alınmaktadır. Modernizmin dayattığı hız, domatesleri kurutmaya çalışan işçi temsilinde görülebilmektedir. Diğer taraftan, domateslerin kuruması için belirli bir sürenin geçmesi gerekmektedir. Zamana duyulan bu ihtiyaç ile işlerin hızlı bir biçimde tamamlanması isteğinden doğan acelecilik karşıt bir zemin sunmaktadır. Bu çerçevede domates diyalektik bir imgeye dönüşmektedir. Modern hayatın hız odaklı akışıyla geleneksel yaşamın yavaşlık üzerine kurulu pratiği zıt formlar olsalar da bir arada var olabilmektedir. Filminden seçilen bu imgeler kent eksenli gerçekleştirilen incelemenin anlamlandırılmasına yardımcı olmaktadır. Eyüp'ün amacına ulaşmasını engelleyen unsurların kentteki karşılaşmalar, gündelik hayat ve pratikler olduğu analiz için belirlenen imgeler doğrultusunda net bir biçimde açığa çıkmaktadır. Sinema ve kent ilişkisine farklı bir perspektiften yaklaşan bu çalışma, “Hemme'nin Öldüğü Günlerden Biri” filmine dair imgesel bir çözümleme yapmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda filmdeki kent temsili merkeze alınarak belirlenen imgeler mekân bağlamında diyalektik bir incelemeye tabi tutulmaktadır. Bu inceleme, sinema ve kent ilişkisini farklı bir boyutuyla tartışmaya açmaktadır.

Keywords: Kent deneyimi, diyalektik imge, gündelik hayat, film analizi, Hemme'nin Öldüğü Günlerden Biri

Bio: Onur Aytaç - Mersin Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo, Tv ve Sinema Bölümü'nde görev yapmakta olan Aytaç, 2017'de Marmara Üniversitesi Sinema yüksek lisans programını “Film Festivallerinde Belgeseller ve Sansür: Yeryüzü Aşkın Yüzü Oluncaya Dek ve Bakur” teziyle tamamlamıştır. 2025 senesinde ise Mersin Üniversitesi'nde “Türkiye'de 2004 Sonrası Sinemada Destek ve Fonlama” başlıklı tez ile doktorasını tamamlamıştır. Çalışma alanları arasında sinema ekonomisi, film festivalleri, sinema sosyolojisi, politik sinema, belgesel

sinema, temsil çalışmaları ve Türkiye sineması bulunmaktadır. Ciran Ay – Şehir plancı olan Ay, Mersin Üniversitesi Kamu Yönetimi yüksek lisans programında öğrenimini sürdürmektedir. Aynı zamanda kamusal alanlar üzerine allogenler adıyla bir podcast programı gerçekleştirmiştir. “Geleceğin Belleği” isimli kitapta Mardin’in sol tarihi üzerine bölümü bulunan yazar, kent ve bellek ilişkisi, kentteki temsiller, kamusal alan gibi konularda çalışmalarına devam etmektedir.

Akad'ın Dört Mevsim İstanbul'unda Mekân, Toplum ve İnsan

Hakan ERKİLİÇ, Mersin Üniversitesi

İstanbul, sinema endüstrisinin merkezi olduğu için birçok kurmaca filmin doğal platosu olmuştur. Aynı zamanda tarihsel, jeopolitik, doğal, mimari ve kültürel özelliklerinden dolayı da birçok belgeselin odağında yer almıştır. Türk sinemasının kurucu figürü olan Akad'ın filmografisi, bir anlamda İstanbul'un değişimini kayıt altına almıştır. Bu bildiride, Lütfi Akad'ın son çalışmaları olan TRT'ye yaptığı dört bölümden oluşan Dört Mevsim İstanbul (1990) adlı belgesel/dökü-drama yapımlarında İstanbul'un temsili incelenecektir. Doğuş adlı birinci bölüm Koyaanisquatsi'den (Reggio, 1982) etkilenerek yaptığı şiirsel tarzda bir belgesel olmasına karşılık diğer üç bölüm (İstanbul Bir Şarkıdır, İstanbul Bir Özlemdir, İstanbul Bir Kavgadır) dökü-dramadır. Doğuş bir anlamda “kent senfonileri”nin izini sürer. Diğer üç bölümde Akad, kurgusal hikâye dünyasını belgesel anlatısının içine sokar. Böylece Akad, İstanbul'u anlatmak için kurmacaya başvurarak dolayım-lama yapar: rastlantı sonucu bir araya gelmiş iki kişi üzerinden İstanbul'un farklı dinamiklerini sergiler. Belgeselin son bölümü İstanbul'a göç eden bir ailenin tutunma çabasına odaklanır. Bu filmlerde Akad'ın (Onaran 1990) ifadesi ile “atılan ilmeklerle kumaşın dokunması” gibi İstanbul işlenir. “Belgesel benim eski bir tutkumdur” (Onaran 1990) diyen Akad'ın kamerası aracılığıyla doğup, büyüdüğü ve yaşadığı İstanbul'un farklı yüzlerine tanıklık ederiz. Bu filmler, kendi ifadesi ile “yani İstanbul belgeseli deyince ne görüyorsun?”, “İstanbul nedir?” (Akad 2004) sorularına Akad'ın gözünden/kamerasından bir yorumdur. Akad, İstanbul'la ilgili öyküleri anlatırken tarihsel gerçeklikten hareket eder ancak Dört Mevsim İstanbul'da betimlenen dünya hem hayali hem de gerçektir. Literatürde Akad'ın sineması olarak kurmaca filmleri üzerine birçok çalışma yapılmışken belgesel üretimleri üzerine sınırlı sayıda çalışma vardır. Bildiri, Akad'ın sinemasal özelliklerinin izini belgesel yapımlarında sürerken, bir kent bağlamında belgesellerin dönemin tarihsel dünyasını nasıl inşa ettiği belgesel sinemada tarzlar (şiirsel, dökü-drama), biçimsel görenekler, temsil kipleri ve anlatı pratiği üzerinden çözümlenecektir. Akad'ın İstanbul yaklaşımı söylemsel bir pratik olarak temsil, seçim ve yorum üzerinden tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Lütfi Akad, İstanbul, şiirsel belgesel, dökü-drama

Bio: Doç. Hakan Erkılıç Mersin Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü'nde öğretim üyesidir. Lisans eğitimini 1994 yılında Anadolu Üniversitesi Sinema ve TV Bölümünde tamamladı. Anadolu Üniversitesi'nden 1997 yılında yüksek lisans derecesini aldı. Sanatta yeterliliğini 2003 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Sinema-TV alanında gerçekleştirdi. 2004'te yardımcı doçent, 2018'de doçent oldu. Çalışma alanları arasında Türkiye'de sinema, sinema ve ideoloji, sinemanın üretim tarzı/ekonomik yapısı, dijital sinema/VR, film festivalleri ve belgesel sinema yer almaktadır. Bu konularda çeşitli dergi, kitaplarda makale ile bildirileri bulunmakta ve projeler yapmaktadır. COVID-19 Pandemisi ve Sinema Sektöründe Kriz adlı TÜBİTAK projesini tamamlamıştır. “Türkiye'de Film Festivalleri: Yapısı, Ekonomisi, İşleyişi ve Seyirci Profili (Antalya, Adana, İstanbul ve Ankara Film Festivalleri Örneği)” başlıklı üç yıllık TÜBİTAK projesini tamamlamıştır. Atıf Yılmaz Kısa Film Festivali'nin yönetmenliğini yapmıştır. Mersin Sinema Ofisi'ni projelendirme ve kurma çalışmasından sonra danışmanlığını yapmaktadır. Cumhuriyetin 100. Yılında Sinema Seyircisi adlı TÜBİTAK projesinin yürütücülüğünü yapmaktadır.

Kent Bağlamında Karakter Temsilleri ile Medya ve İletişim Araçlarının Muhsin Bey Filmi Üzerinden Göstergebilimsel Analizi

Dr. Öğr. Üyesi Duygu SEZGİN, T.C. İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi

Bu çalışma, Yavuz Turgul'un Muhsin Bey (1987) filmi üzerinden 1980'ler Türkiye'sinde kentleşme süreciyle birlikte ortaya çıkan kültürel dönüşümün, karakter temsilleri ile medya ve iletişim araçları bağlamında nasıl inşa edildiğini göstergebilimsel bir yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel amacı, filmde yer alan karakterlerin ve medya araçlarının yalnızca anlatı unsurları olarak değil, aynı zamanda dönemin ideolojik, kültürel ve sınıfsal yapısını yansıtan göstergeler olarak nasıl anlam üretimi gerçekleştirdiğini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda film, kent deneyimi, toplumsal değişim ve kültürel kırılmaların görsel bir metin üzerinden okunabileceği bir analiz alanı olarak ele alınmıştır.

Araştırmada yöntem olarak Roland Barthes'ın göstergebilim kuramı temel alınmış; düz anlam ve yan anlam katmanları üzerinden çok katmanlı bir çözümleme gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda filmde yer alan başlıca karakterler (Muhsin Bey, Ali Nazik ve yan karakterler) ile medya ve iletişim araçları (telefon, plak, kaset, walkman, gazino ve televizyon) birer gösterge olarak değerlendirilmiş; bu göstergelerin temsil ettikleri anlamlar sistematik biçimde çözümlenmiştir. Analiz sürecinde, görsel kompozisyon, mekân kullanımı, nesne tercihleri ve karakterlerin söylemsel yapıları birlikte ele alınarak anlam üretim süreçleri bütüncül bir yaklaşımla incelenmiştir.

Elde edilen bulgular, filmde karakterlerin ve medya araçlarının, 1980'ler Türkiye'sinde yaşanan geleneksel-modern çatışmasını, sınıfsal farklılaşmayı ve kültürel dönüşümü temsil eden temel göstergeler olduğunu ortaya koymaktadır. Muhsin Bey karakteri geleneksel değerlerin, kültürel sürekliliğin ve geçmişe bağlılığın temsilcisi olarak konumlanırken; Ali Nazik karakteri popüler kültürün yükselişini, tüketim odaklı yaşam biçimini ve medyatik görünürlük arzusunu temsil etmektedir. Medya ve iletişim araçları ise bireyselleşme, ticarileşme ve kültürel dönüşüm süreçlerinin somut göstergeleri olarak işlev görmekte; özellikle müzik teknolojileri ve eğlence mekânları üzerinden dönemin kültürel atmosferini görünür kılmaktadır.

Sonuç olarak çalışma, Muhsin Bey filminin karakter temsilleri ve medya araçları aracılığıyla 1980'ler Türkiye'sindeki kentleşme ve kültürel dönüşüm süreçlerini çok katmanlı bir biçimde temsil ettiğini göstermektedir. Bu bağlamda film, yalnızca bir anlatı ürünü değil, aynı zamanda toplumsal değişim dinamiklerini anlamaya olanak tanıyan güçlü bir görsel ve kültürel metin olarak değerlendirilmektedir. Çalışmanın, sinema, medya ve kültürel çalışmalar alanlarında göstergebilim temelli analizlere katkı sunması ve benzer dönem filmlerinin incelenmesine yönelik metodolojik bir çerçeve önermesi beklenmektedir.

Keywords: Kentleşme, göstergebilim, karakter temsilleri, medya ve iletişim araçları, Sinema, kültürel dönüşüm, kimlik inşası, popüler kültür, müzik

Bio: Dr. Öğr. Üyesi Duygu Sezgin, grafik tasarım ve görsel iletişim alanında akademik çalışmalarını sürdürmektedir. Doktorasını Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Grafik Tasarım Anasanat Dalı'nda almış; yüksek lisans ve lisans eğitimini Görsel İletişim Tasarımı ve Görsel Sanatlar alanlarında tam burslu olarak Işık Üniversitesi'nde tamamlamıştır.

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Grafik Tasarım Bölümü'nde doktor öğretim üyesi olarak görev yapmakta; tipografi, göstergebilim, illüstrasyon, reklam grafiği, tasarım ve girişimcilik, bitirme projesi gibi dersler yürütmektedir.

Çalışma alanları arasında göstergebilim, kültürel çalışmalar, sosyal sorumluluk projeleri ve girişimcilik gibi çeşitli alanlar yer almakta; bu alanlarda akademik yayınlar ve sanatsal projeler üretmektedir

Kartografik Sinema: İstanbul'un Rizomatik Hafıza Haritası

Dr. Makbule Esen KUNT, Nişantaşı Üniversitesi

Bu bildiri, sinemanın kenti yalnızca temsil eden bir araç olmadığını, aynı zamanda kentsel hafızayı haritalayan bir görsel düşünme pratiği olduğunu ileri sürmektedir. “Kartografik sinema” kavramı, sinematik imgelerin kentin görünür mekânlarının ötesine geçerek onun parçalı, kırılmalı ve çoğu zaman görünmez hafıza katmanlarını ortaya çıkaran bir kartografya ürettiği fikrine dayanır. Gilles Deleuze ve Félix Guattari'nin rizom kavramından hareketle kent, lineer bir mekân olarak değil; izler, kopuşlar ve beklenmedik bağlantılarla örülü çok katmanlı bir hafıza ağı olarak ele alınmaktadır.

Bu çalışmanın temel sorusu şudur: Sinema, kentin görünmeyen hafıza katmanlarını nasıl kartografik bir imge alanına dönüştürür? Bu soru doğrultusunda çalışma, film analizi ile edebi mekân çözümlemesini bir araya getiren disiplinlerarası bir yöntem kullanmaktadır.

Kuramsal çerçeve Walter Benjamin'in “diyalektik imge” kavramı ile Georges Didi-Huberman'ın Ateşböceklerinin Var Kalma Mücadelesi metninde geliştirdiği “ateşböcekleri” metaforu üzerinden kurulmaktadır. Benjamin'e göre tarih ve mekân, ani parlamalar halinde görünür olan imgeler aracılığıyla kavranabilir. Didi-Huberman ise modern dünyada büyük ışık rejimlerinin küçük ve kırılmalı imgeleri görünmez kıldığını, ancak bu imgelerin ateşböcekleri gibi aralıklı parıltılar halinde varlıklarını sürdürdüğünü ileri sürer. Sinema bu bağlamda, kentsel karanlıkta beliren bu kırılmalı imgeleri yakalayabilen bir görme pratiği olarak düşünülebilir.

Bu çerçevede Reha Erdem'in A Ay filmi İstanbul'u lineer bir anlatıdan ziyade karanlık atmosferler, boşluklar ve geçişlerle kurulan parçalı bir imge alanı olarak sunar. Filmdeki mekânsal belirsizlikler kentin gizli hafıza katmanlarını görünür kılan sinematik bir kartografya üretir. Benzer biçimde Sevim Burak'ın Yanık Saraylar metni de İstanbul'u harabeler, izler ve kırılmalar üzerinden okuyan poetik bir kent topografyası kurar.

Sonuç olarak bu çalışma, İstanbul'un sinematik temsilini rizomatik bir hafıza haritası olarak düşünmeyi önermektedir. Sinema, Benjamin'in diyalektik imgeleri ve Didi-Huberman'ın ateşböcekleri metaforunda olduğu gibi, kentsel karanlıkta kısa süreliğine parlayan kırılmalı imgeleri yakalayıp kentin görünmeyen hafıza katmanlarını ortaya çıkaran bir kartografik atlas üretir.

Anahtar Kelimeler: Kartografik sinema, kartografik imgelem, rizomatik hafıza, Didi Huberman, Ateşböcekleri

Bio: Esen Kunt, sinema çalışmaları, görsel kültür ve felsefenin kesişiminde çalışan bir yazar, araştırmacı ve görsel sanatçıdır. Çalışmaları özellikle kartografik imge, rizomatik hafıza ve proto-sinematik görme rejimleri üzerine yoğunlaşır. Bedenin görsel kültür içinde nasıl bir arşivsel yüzeye dönüştüğünü inceleyen araştırmaları, medya arkeolojisi, film kuramı ve sanat pratiğini bir araya getirir. Boğazın Ketum Jeolojileri adlı kitabın yazarıdır ve halen görselliğin arkeolojisi ile X-Ray Sinema kavramı üzerine kuramsal çalışmalar yürütmektedir. Deleuze, Walter Benjamin ve Georges Didi-Huberman gibi düşünürlerle diyalog kuran çalışmaları, imgelerin bedeni, hafızayı ve mekânsal deneyimi nasıl haritalandırdığını araştırır. Akademik araştırmalarının yanı sıra performatif ve görsel projeler geliştiren Kunt, sinema, sanat ve düşünce arasındaki ilişkileri disiplinlerarası bir perspektifle ele almaktadır

Perdede Bir Deniz Kenti: Türk Sineması Üzerinden İstanbul'un Deniz Turizmini Okumak (1960–1970)

Sultan SERTER, Işık Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı, 1960 ve 1970'li yıllarda üretilen Türk sineması filmleri üzerinden İstanbul'un deniz turizmi faaliyetlerini incelemek ve sinemanın kent mekânını nasıl temsil ettiğini analiz etmektir. İstanbul tarihsel olarak bir deniz kenti olmasına rağmen, kentin turizm tarihi çoğunlukla ekonomik ve idari belgeler üzerinden ele alınmıştır. Oysa sinema, özellikle Yeşilçam döneminde, İstanbul'un gündelik yaşamını, kıyı kültürünü ve denizle kurulan toplumsal ilişkiyi görsel bir anlatı aracılığıyla belgeleyen önemli bir kültürel kaynak niteliği taşımaktadır. Bu bağlamda çalışma, Türk sinemasını yalnızca bir kültürel üretim alanı olarak değil; aynı zamanda kentsel mekânın, turizm pratiklerinin ve kıyı kullanımının okunabileceği alternatif bir tarihsel arşiv olarak ele almaktadır. Araştırmanın temel sorusu, Yeşilçam filmlerinin İstanbul'un deniz turizmi mekânlarını nasıl temsil ettiği ve bu temsillerin dönemin kent kültürü ile nasıl bir ilişki kurduğudur.

Araştırma, Türk sinemasının en üretken dönemi olarak kabul edilen 1960–1970 yılları arasına odaklanmaktadır. Bu dönemde İstanbul hem hızlı kentleşme süreçlerinin hem de gelişen iç turizm faaliyetlerinin etkisiyle dönüşüm yaşayan bir metropol haline gelmiştir. Çalışma kapsamında özellikle Boğaziçi kıyıları, Adalar, Florya, Caddebostan, Tarabya ve Bebek gibi kıyı bölgelerinin sinemadaki temsili incelenmektedir. Söz konusu mekânlar, Yeşilçam filmlerinde sıkça kullanılan vapur yolculukları, plaj sahneleri, tekne gezileri ve kıyı eğlence mekânları aracılığıyla görünür hale gelmiştir. Araştırma, melodram, romantik komedi ve müzik filmi gibi Yeşilçam türleri içerisinde İstanbul'un deniz turizmi imgesinin nasıl kurulduğunu değerlendirmektedir. Bu bağlamda çalışma, sinema ile kent mekânı arasındaki ilişkiyi turizm tarihi perspektifinden ele alarak İstanbul'un kıyı kültürünün görsel temsillerini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden film analizi yöntemi kullanılmaktadır. Araştırma kapsamında 1960–1970 yılları arasında çekilmiş ve İstanbul kıyı mekânlarını belirgin biçimde kullanan Yeşilçam filmleri seçilerek içerik analizi yapılmıştır. Filmlerde kullanılan mekânlar, sahne kompozisyonları ve anlatı içerisinde deniz ile kurulan ilişkiler incelenmiştir. Analiz sürecinde sinemanın kent mekânını temsil etme biçimleri üzerine geliştirilen kuramsal yaklaşımlardan yararlanılmıştır. Özellikle sinemanın kentleri temsil eden bir görsel arşiv olduğu yönündeki “cinematic city” yaklaşımı ve turizm çalışmalarında önemli bir kavram olan “tourist gaze” perspektifi araştırmanın teorik çerçevesini oluşturmaktadır. Bu çerçevede filmlerde yer alan vapur sahneleri, plaj eğlenceleri, tekne gezileri ve kıyı mekânları turizm pratikleri bağlamında değerlendirilmiştir.

Araştırma bulguları, Yeşilçam filmlerinin İstanbul'un deniz turizmi mekânlarını yalnızca bir arka plan olarak kullanmadığını; aksine kentin denizle kurduğu kültürel ilişkiyi romantize eden bir anlatı ürettiğini göstermektedir. Filmlerde vapur yolculukları, adalar gezileri, Boğaz kıyısındaki restoranlar ve plaj eğlenceleri modern kent yaşamının önemli göstergeleri olarak sunulmuştur. Bu temsiller, 1960'lı yıllarda İstanbul'da gelişen yazlık kültürü ve iç turizm hareketleri ile paralellik göstermektedir. Yeşilçam sineması, İstanbul'un kıyı bölgelerini kent romantizminin ve modern yaşamın sembelleri olarak yeniden üretmiş; böylece deniz turizmi mekânlarının toplumsal hayatta görünürlüğünü artırmıştır. Sonuç olarak Türk sineması, İstanbul'un turizm ve kent tarihini anlamak açısından önemli bir görsel arşiv niteliği

taşımaktadır. Sinema üzerinden yapılan bu tür okumalar, kentin turizm coğrafyasının ve kıyı kültürünün tarihsel dönüşümünü anlamaya katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk sineması, kentsel mekân temsili, deniz turizmi, İstanbul kıyıları, sinema ve kent

Bio: Sultan Serter, sinema, kent kültürü ve toplumsal cinsiyet çalışmaları arasında köprü kuran çok disiplinli bir araştırmacıdır. 1992 yılında Alanya’da doğan Serter, sosyal bilimleri, sanatı ve kültürel analizi bir araya getiren bir eğitim ve sanatsal yol geliştirmiştir. Halen Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Tarih Bölümü’nde eğitimine devam etmekte olup, modernite, kimlik ve kolektif bellek arasındaki ilişkiyi incelemektedir.

Sultan Serter, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sinema ve Televizyon Bölümü’nden lisans derecesini almış, daha önce ise Ege Üniversitesi Hemşirelik Bölümü’nden mezun olmuştur. Ayrıca Marmara Üniversitesi’nde Yerel Yönetimler ve Kent Politikaları, Sakarya Üniversitesi’nde Türkiye Cumhuriyeti Tarihi, Mersin Üniversitesi’nde Kadın Araştırmaları ve Dokuz Eylül Üniversitesi’nde Deniz Turizmi alanlarında lisansüstü düzeyde eğitim almıştır. Bu geniş akademik birikim, onun akademik araştırmanın analitik titizliğini görsel anlatının yaratıcı gücüyle birleştirmesine olanak tanımaktadır.

Verona Beach as Stage: Urban Architecture and Theatrical Space in *Romeo + Juliet* (1996)

Feride ELSAİDİ, Nişantası University

In *Romeo + Juliet*, Baz Luhrmann reimagines Shakespeare's tragedy within "Verona Beach," a hyper-modern American metropolis where gas stations, beachfronts, churches, apartment blocks, and corporate skyscrapers take the place of Renaissance Verona. Rather than treating this relocation as a simple modernization of setting, this paper argues that the film transforms the city itself into a theatrical space. The departure from the Elizabethan stage is replaced by the contemporary metropolis, allowing the urban architecture to perform the structural work that the Renaissance playhouse once did.

To clarify this transformation, I draw on Henri Lefebvre's *The Production of Space*, which proposes that space is never neutral or merely physical. Instead, space is socially produced and shaped by ideology, power relations, economic systems, and everyday practices. In Luhrmann's adaptation, Verona Beach functions as such a produced space. Its architecture is not decorative backdrop but an active force that organizes conflict and meaning. The gas station becomes a modern dueling ground; corporate concrete skyscrapers embody the authority and rivalry of feuding houses; church interiors sustain sacred ritual and mysticism; and televised news broadcasts replace the public proclamations of monarchy.

At the same time, the film's visual excess, namely the saturated colors, rapid editing, religious iconography, and omnipresent media screens, situate the city within what Guy Debord calls the "society of the spectacle," a condition in which social life is mediated through images and visibility becomes a form of power. Violence, consumer culture, and faith collapse into a single performative surface. Within this spectacle-driven urban environment, the city does not simply contain the tragedy; it actively stages it by itself. Feudal hierarchy is translated into corporate and gang rivalry, and Shakespeare's theatrical intensity is not diminished but reconstituted through the images and infrastructure of late-capitalist urban space. In this sense, adaptation occurs spatially where Renaissance drama survives by inhabiting and being reshaped by the produced and spectacularized modern metropolis.

Keywords: Urban space, theatricality, spectacle, adaptation, Lefebvre, Debord

Bio: Feride Elsaidi is a writer, educator, and master's graduate in English Language and Literature from Istanbul Bilgi University, where she also earned a BA in Comparative Literature with a Minor in International Relations. Her thesis explored feminist adaptation and myth revision in Elena Ferrante and Toni Morrison. Her interests include trauma studies, diaspora, and postcolonial literature. She is currently teaching English as a second language, writing film reviews, and participating in national and international literature conferences.

The Right to Be Heard: Sonic Warfare and Spatial Justice in Spike Lee's Do the Right Thing

Güllü YAVUZ, Istanbul Kent University

Spike Lee's *Do the Right Thing* (1989) reveals the American city as a contested battlefield where sound and space converge to expose racial power structures. Set on the hottest day in Brooklyn's Bedford-Stuyvesant, the film transforms a single block into what Henri Lefebvre calls a crisis of "spatial production"; where competing claims to ownership, representation, and presence collide violently.

This paper examines how the film deploys sonic politics as spatial practice. Radio Raheem's boombox, broadcasting Public Enemy's "Fight the Power," functions as what Steve Goodman terms "sonic warfare", an acoustic assertion of Black presence in public space. When Sal destroys the boombox and police kill Radio Raheem, the film exposes how state violence enforces racialized spatial hierarchies. The subsequent riot becomes not chaos but spatial reclamation: a violent assertion of the "right to the city."

Drawing on Lefebvre's spatial theory, Michel de Certeau's concepts of tactics and strategies, and Critical Race Theory's analysis of urban space, I argue that *Do the Right Thing* demonstrates how American cities are structured through racial exclusion. The Wall of Fame debate literalizes representational politics; whose culture is legitimized in Black neighborhoods? The film's Brechtian formal techniques, vibrant color palette, and ensemble structure create a cinematic geography that maps power relations spatially, revealing cinema's capacity to theorize urban justice through form itself.

Keywords: Urban Space, Sonic Warfare, Spatial Justice, Race and City, Public Space.

Bio: Güllü Yavuz is an instructor in the English Preparatory Program at Istanbul Kent University. She holds a BA and an MA in American Culture and Literature from Istanbul University. Her research focuses on modern and contemporary American drama, with particular emphasis on family, identity, and the sociopolitical contexts of theatrical production. She has presented her research at national and international conferences and continues to explore drama as a site of cultural and ideological critique.

Words Behind Walls in *Dogtooth* Language Cognition and the Construction of Isolation

İrem CANTÜRK, İstanbul Aydın University

This paper examines *Dogtooth* (2009) with a focus on the relationship between language, pedagogy, and spatial control. While the film initially appears to depict physical confinement within a suburban household, its central mechanism of control operates through the deliberate manipulation of vocabulary. By redefining everyday words and detaching them from their conventional meanings, the father constructs a closed linguistic system in which meaning is centrally regulated and alternative interpretations of reality are rendered impossible.

Within this environment, language instruction becomes a tool of authority rather than communication. Acting as the sole instructor within the household, the father determines the vocabulary through which the children perceive and interpret the world. As a result, the house functions as a tightly controlled discursive environment in which knowledge is carefully managed and external information is systematically excluded. The outside world, including the city beyond the household boundaries, consequently appears to the children as distant, unintelligible, and almost mythical.

Drawing on perspectives that understand language as shaping both cognition and social participation, the paper argues that restricted access to legitimate vocabulary also limits the children's ability to imagine or navigate broader social spaces. In this sense, *Dogtooth* portrays language not as a medium of connection but as a mechanism of enclosure. The film ultimately offers a critical reflection on how pedagogical practices and linguistic control can shape individuals' access to knowledge, mobility, and participation in the wider social world.

Keywords: Discourse analysis, authoritarian pedagogy, language manipulation spatial control, closed linguistic systems, *Dogtooth*

Bio: İrem Cantürk is a Master's student in the English Language Teaching program at İstanbul Aydın University. She currently works as an English teacher at FMV Işık Schools. She previously served as an English language lecturer at İstanbul Aydın University, teaching in the English Preparatory School and undergraduate engineering programs. Her academic interests include second language acquisition, educational psychology, learner autonomy, and sociocultural perspectives on language learning, with an additional focus on cinema.

Audiovisual Analysis as a Tool for Urban Research: Indirect Displacement and the Case of Sulukule

Isabela dos Santos SILVA, Yildiz Technical University

This study argues that audiovisual analysis constitutes a rigorous yet underutilized method in urban research, capable of capturing dimensions of urban transformation that conventional qualitative approaches tend to overlook. Focusing on the case of Sulukule, it demonstrates how Ralf Bohnsack's Documentary Method can be systematically applied to secondary audiovisual material to examine how displacees perceive and narrate the transformations they have experienced. While this case has been exhaustively studied under the label of gentrification, the absence of an affluent incoming population has led scholars to question the applicability of the term in this context. The concept of indirect displacement, only recently utilized in the Turkey context to expand on urban analysis, is proposed here as a more analytically precise lens for understanding urban transformation. Grounded in phenomenological theory, this study emphasizes the importance of lived experience in analyzing urban change. This study draws on eleven documentary films capturing the voices, images, and atmospheres of the neighborhood during and after the urban regeneration process. The Documentary Method was chosen over alternatives such as content analysis and grounded theory for its capacity to move beyond manifest content and reconstruct the implicit orientation frameworks embedded in how displacees narrate their experiences, treating gestures, silence, and tone as analytically meaningful units alongside spoken testimony. In total, 2 hours and 45 minutes of moving images were analyzed, comprising 12,215 words of transcription across 64 testimonies from 58 former residents. The findings identified two major themes: loss of belonging and increasing marginalization, revealing how indirect displacement operates not only as a material process but also as an ongoing condition that erodes place identity, social networks, cultural continuity, and political agency. Beyond its empirical contributions, this study advances the methodological repertoire of displacement research by demonstrating how audiovisual analysis can render visible the structural exercise of power over historically marginalized communities.

Keywords: Indirect displacement, symbolic displacement, documentary method, failed gentrification, Sulukule

Bio: Isabela Silva is an architect and urbanist from Brazil, recently graduated with a Master of Science in Urban Conservation and Planning from Yildiz Technical University. Her research focuses on urban geography, with particular emphasis on indirect displacement and social justice. Drawing on a background in social architecture, she has contributed to projects in Brazil addressing housing conditions in informal settlements. Her master's research examines the emotional and psychological dimensions of displacement, drawing on secondary audiovisual analysis and the Documentary Method to amplify narratives of those rendered invisible by urban transformation.

Amélie Karakteri Aracılığıyla Deneyimlenen Kent: Amélie Filminde Özdeşleşme ve Mekânsal Algı

Arş. Gör. Dürdane AKSOY DOLU, Antalya Bilim Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Emine Banu BURKUT, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Sinema, kenti yalnızca temsil edilen bir arka plan olarak sunmakla kalmaz; seyirciye o mekânı deneyimleme imkânı da yaratır. Bu deneyim çoğu zaman, karakter ile kurulan özdeşleşme aracılığıyla gerçekleşir. Seyirci, karakterin gündelik hareketlerini, duygusal durumunu ve kent içindeki dolaşımını takip ederken, fiziksel olarak bulunmadığı bir mekânı psikolojik ve duygusal bir deneyim alanı olarak algılamaya başlar. Bu bağlamda kent, yalnızca mimari bir çevre değil, anlatının duygusal ve algısal ritmini belirleyen etkin bir anlatı unsuru hâline gelir. Bu çalışma, sinemada kentin nasıl öznel bir deneyim alanı olarak kurulduğunu incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel iddiası, sinemada kentsel mekânın çoğu zaman karakter aracılığıyla deneyimlenen bir anlatı alanına dönüştüğüdür. Bu çerçevede Jean-Pierre Jeunet'nin yönettiği Amélie (2001) filmi örnek olay olarak ele alınmaktadır. Filmde Paris, turistik bir şehir temsili olarak değil; karakterin bakışı, gündelik rotaları, küçük karşılaşmaları ve duygusal deneyimleri aracılığıyla yeniden kurulan bir mekânsal evren olarak ortaya çıkar. Amélie'nin kent içindeki dolaşımı, kafeler, pasajlar, metro istasyonları ve mahalle sokakları gibi gündelik mekânları yalnızca fiziksel çevreler olmaktan çıkararak karakterin iç dünyasıyla ilişkilenen deneyim alanlarına dönüştürür. Bu bağlamda çalışma, seyircinin kentle kurduğu ilişkinin görsel temsilden ziyade karakterle kurulan özdeşleşme aracılığıyla oluştuğunu ileri sürmektedir. Böylece kent, sinemada yalnızca temsil edilen bir yer değil, karakter aracılığıyla deneyimlenen öznel ve duygusal bir mekânsal anlatı alanı hâline gelir.

Anahtar Kelimeler: Sinema, kent, mekânsal algı, deneyim

Bio: Dürdane AKSOY, Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü'nden 2016 yılında mezun olmuştur. Akdeniz Üniversitesi'nde Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü'nde Yüksek Lisans çalışmalarına devam etmektedir. Şubat 2019 yılından bu yana Antalya Bilim Üniversitesi'nde görev yapmaktadır. Emine Banu BURKUT, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nden başarıyla mezun olduktan sonra akademik kariyerine Mimarlık alanında yüksek lisans ve doktora eğitimleriyle devam etmiştir. Araştırmalarını Erasmus programı çerçevesinde Wrocław University of Science and Technology, Faculty of Architecture (Poland) ile Avusturya Vienna University of Technology, Faculty of Planning and Architecture (Austria/Vienna) bünyesinde sürdürmüştür. Ayrıca, uluslararası birçok etkinliğe katılarak Erasmus programında yer alan mimarlık öğrencileriyle birlikte çeşitli workshop çalışmalarında bulunmuştur. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesinde Dr. Öğr. Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Mekânın Göstergebilimi: *Enkanto Sihirli Dünya (2021)* Animasyon Filminde Temsil ve Algı

Beyza Naciye SAKA, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Bu çalışma, sinematografik mekânın durağan bir arka plan olmaktan sıyrılıp, karakterlerin durumuna göre şekillenen dinamik bir yapıya dönüşmesini incelemeyi amaçlamaktadır. *Enkanto: Sihirli Dünya (2021)* animasyon filmi, mekânların aidiyet duygusunu, hiyerarşiyi ve bireysel kimlikleri nasıl şekillendirdiğini anlamak için bir araç olarak kullanılmıştır. Araştırma, anlatının merkezindeki evi, sadece barınma işlevi gören statik bir “tasarlanan mekân” olarak değil; aile içi güç dengelerini bizzat yansıtan canlı bir yapı olarak ele almaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın kapsamı; mekânın fiziksel formunu, mekânsal algı süreçlerini ve bu süreçteki göstergeleri çözümlmek üzerine inşa edilmiştir.

Araştırmanın kuramsal zeminini Henri Lefebvre’nin toplumsal mekân teorisi ve göstergebilim oluşturmaktadır. Bu kuramsal çerçeve, mekânın yalnızca fiziksel bir sığınak olmadığını; aksine sosyal ilişkilerin, dışlanmışlık hissinin ve aidiyetin bizzat orada nasıl üretildiğini açıklamayı gaye edinmektedir. *Enkanto: Sihirli Dünya (2021)* filmi ise, söz konusu soyut tartışmaları somut örneklerle desteklemek amacıyla analiz edilmiştir.

Bu çalışmayı literatürde farklı bir noktaya taşıyan asıl unsur; fantastik sinemada genellikle “sihirli bir dekor” etiketiyle görülen evleri, Lefebvre’ nin toplumsal mekân fikirleriyle harmanlayarak irdelemesidir. Sinemadaki evler genelde sadece birer mimari görüntü olarak ele alınırken; bu araştırma evi, aile içindeki güç dengelerini ve yaşanan sorunları bizzat şekillendiren canlı bir yapı olarak yeniden tanımlamaktadır.

Araştırmanın literatüre sunduğu en kıymetli katkı, kendine ait özel bir alanı bulunmayan bir bireyin hissettiği o derin dışlanmışlık duygusunu kuramsal bir derinlikle açıklamaya çalışmasıdır. Bir yere tam olarak ait olamamanın kimlik üzerindeki tahribatını tartışan bu çalışma, sinemadaki mekânın taş ve duvardan ibaret olmadığını, bunun toplumsal bir süreç olduğunu ispatlamayı hedeflemektedir. Bu bakış açısıyla çalışma, sinemada insan ve mekân ilişkisi üzerine yeni ve sade bir tartışma zemini kurmayı amaçlamaktadır.

Çalışmanın temel bulgusu, mekânın fiziksel yapısındaki değişimlerin ve görsel işaretlerin, karakterlerin aidiyet duygusunu doğrudan nasıl belirlediğidir. Yapılan analizler, animasyon sinemasında mekân tasarımının ve görsel göstergelerin hem mekânsal algıyı yönlendirmek hem de hikâyeyi zenginleştirmek adına önemli bir rol üstlendiğini göstermektedir.

Keywords: Mekânsal algı, temsil mekân, göstergebilim, animasyon ve mimari, yansı

Bio: Beyza Naciye Saka, Şehir ve Bölge Planlama bölümü mezunu olup hâlihazırda aynı anabilim dalında yüksek lisans eğitimini sürdürmektedir. Kentsel mekânı yalnızca fiziksel bir yapı olarak değil; sosyal, kültürel ve sanatsal yansımalarıyla bütüncül bir perspektiften ele alarak disiplinlerarası kentsel okumalar yapmayı hedeflemektedir. Araştırmaları; kentsel ortamlarda güvenlik ve suç korkusu, sosyo-mekânsal dinamikler ve kentin sinematografik temsilleri üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu çok yönlü teorik yaklaşımını uygulama pratiğiyle desteklemek amacıyla, eş zamanlı olarak tasarım projelerinde görev almaya devam etmektedir.

Bellek, Kültürel Miras ve Göç Üzerinden Mekânsal Örüntü: Sonsuzluk ve Bir Gün Filminin Anatomisi

Fatma Sema SEKBAN, Samsun Üniversitesi

Hikâye, bir sayfiye evinin cephesiyle başlamaktadır. Arka planda iki küçük erkek çocuk, batık şehri görmek için denizde yüzerek adaya gideceklerinden ve batık şehrin hikâyesinden bahsetmektedir. Büyükbabası çocuğa, mutlu şehrin bir depremlle birlikte sular altında kaldığını anlatmıştır. Bu sahneyle başlayan film, yapı, şehir, kelime ve anlatı arasındaki ilişkiye dair ilk ipuçlarını vermektedir.

Film ilerledikçe hikaye, ölüme yaklaştığını hisseden hasta bir şairin komşu pencereyle kurduğu sessiz iletişim, mirasçılarıyla örselenmiş duygusal bağları, karşılaştığı göçmen çocuk ve yardımcısının hikâyesi etrafında örülmektedir. Eşinin yazdığı mektuplar, yarım kalmış bir şiirdeki eksik kelimeler ve geçmişe ait hatıralar anlatının parçalarını oluşturmaktadır. Böylece film göç, miras, ölüm, ayrılık, unutuş ve başka kopuşlar etrafında gelişen bir hafıza anlatısı kurmaktadır. Çocukluk anlarının mekânı olan aile evinin, taşıdığı tüm hatıralara rağmen mirasçılarının eliyle kentsel dönüşüm içinde yok olacağı haberi ve film boyunca hatırlanan “mutlu şehir” imgesi, kırılğan bir belleğin mekânsal karşılığı olarak ortaya çıkmaktadır.

Çalışmada, Theodoros Angelopoulos’un 1998 yılı yapımı drama türündeki filminin başrolü olan şairin bireysel tarihi üzerinden toplumsal değişimin kente, sosyal yapıya, kültürel mirasa ve belleğe yansması analiz edilmiştir. Batılı yaşam tarzını benimsemiş, kültürlü ve refah düzeyi yüksek ailelerin köşkerinin yer aldığı bir şehrin kıyı bandında yaşayan bir çocuğun, olgun bir şaire dönüştüğünde onunla eş zamanlı ancak negatif dönüşen ve yaşamı dramaya sürükleyen unsurlar retrospektif olarak değerlendirilmiştir. Bir mektup ve geçmiş yüzyıllarda yaşamış başka bir şairin yarım kalan şiiriyle birlikte filmde mekânsal ve toplumsal dönüşümü gözlenmiştir. Şehrin ayrık nizamda az katlı müstakil konutlardan oluşan dokusu çok katlı modern apartmanlara evrilmiştir. Yoğun göç hareketleriyle kalabalıklaşan ve kozmopolitleşen şehirde yardımcı kadınla kırsal kültür, Selim ve arkadaşlarıyla göç, göçmen çocuklar ve eşi Anna, kızı, annesi ve Selim temsiliyle birlikte zorlu/yalnızlaşan yaşamların bileşkesi filmin dinamiklerini oluşturmaktadır. Mutlu bir çocukluk sonrasında uzaklaşan ve yabancılaşan kavramların başında şairin çocukluğundan bu yana hafızasında taşıdığı mitler ve mutlu şehir kavramı yer almaktadır. Mitler, hikayeler, Selim’in sessiz iletişimi, geçmiş yüzyıldaki şairin kayıp kelimeleri, kimin yaşadığı bilinmeyen komşu pencereden gelen aynı eserin müzik sesi ve renkler üzerinden iletişimin çeşitli halleri saptanmıştır.

Bu çalışma, film anlatısı üzerinden hafıza, kültürel miras ve göç arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel sorusu, bireysel hatıraların ve anlatıların kent mekânı ile nasıl ilişkilendirildiği ve bu ilişkinin kültürel mirasın sürekliliği ya da kopuşları hakkında ne söylediğidir. Bu kapsamda film; kent sosyolojisi, kültürel miras ve bellek perspektiflerinden ele alınmış, anlatı yapısı, mekân kullanımı ve karakter ilişkileri üzerinden nitel bir çözümleme yapılmıştır. Bu yapı, film aracılığıyla izleyiciye kültürel miras, hafıza ve mekân arasındaki kırılğan ve süreklilik taşıyan ilişkileri deneyimleme olanağı sunmaktadır.

Keywords: Bellek, kültürel miras, Göç, mekânsal örüntü, kent

Bio: Fatma Sema Sekban , Samsun Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Dr. Öğretim Üyesi. Koruma uzmanı mimar ve akademisyen olarak kültürel mirasın korunması, UNESCO Dünya Miras Alanları ve kırsal mimarlık üzerine çalışıyor. Tasarım ve koruma odaklı lisans - lisansüstü dersleri yürütüyor. Araştırmaları sürdürülebilirlik, yeniden işlevlendirme ve çok kriterli karar verme yöntemleriyle miras yönetimine odaklanmaktadır.

Festival, Kent ve Kültür: Film ve Dizilerde Kentsel Kamusal Alanın Temsili

Şölen KÖSEOĞLU, Atatürk Üniversitesi

Tarihsel olarak festivaller, kent merkezlerinde ve meydanlarda gerçekleşen kutlamalar ve sosyal buluşmalar olarak şekillenmiştir. Bu kutlamalar toplumsal açıdan bireylerin psikolojik, ekolojik ve politik boyutlarda temel ihtiyaçlarını karşılayan başlıca mekanizmalardan biri olmuştur. Bu pratikler yalnızca bir eğlence biçimi olarak değil, toplulukların kolektif yaşamda karşılaştıkları problemlerle başa çıkmasını sağlayan araçlar olarak ortaya çıkmıştır. Bu etkinliklerde yer alan ortak ritüeller, müzik, dans, maskeler, kostümler ve sembolik eylemler aynı zamanda toplumların kültürel miraslarının bir parçası olmuştur. Bu öğeler, toplumun kimlik ve bellek öğeleri olarak kuşaklar boyunca aktarılmışlardır. Festival, şenlik ve şöenler toplumsal uyumu güçlendirmiş, bireylerde birlik duygusu yaratmaya hizmet etmişlerdir. Kentsel kamusal alanlar, bu süreçte yalnızca fiziksel mekânlar değil, aynı zamanda toplumsal ilişkilerin üretildiği ve yeniden kurulduğu sahneler olarak işlev görmüştür. Böylece festivaller, kentsel mekân ile toplumsal yapı arasında dinamik bir ilişki kurulmasına önayak olmuşlardır.

Günümüzde bu tür kolektif deneyimleri ve festivallerin kentsel yaşam içindeki rolünü incelemek, yalnızca doğrudan gözlem yoluyla değil; film ve diziler gibi görsel anlatılar aracılığıyla da mümkün olmaktadır. Sinema ve televizyon yapımları, kentsel mekânları ve bu mekânlarda gerçekleşen festivalleri izleyiciye aktarırken, aynı zamanda kültürel pratiklerin temsiline dair zengin bir veri sunmaktadır. Festival sahneleri, bu bağlamda hem kültürel hem de mekânsal açıdan önemli anlatı unsurlarıdır. Tüm bu nedenlerle bu çalışma kapsamında aşağıdaki 8 yapım, içerdikleri festival sahneleri nedeniyle analiz edilmek üzere seçilmiştir.

Çalışma, kent ve kültür başlığı altında bu yapımlardaki festival sahnelerini; kentsel kamusal alanın kullanımı, toplumsal etkileşim biçimleri, kültürel temsiller ve kolektif hafıza üretimi açısından inceleyecektir. Nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemiyle gerçekleştirilecek olan bu inceleme, festivallerin mekânsal açıdan nasıl kurgulandığını ve hangi temaları temsil ettiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Keywords: Festival, kentsel mekân, Sinema, kültürel temsil, kamusal alan

Bio: Şölen Köseoğlu, mimarlık alanında araştırmacı, eğitimci ve yöneticidir. Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü'nde doktor öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. 2018 yılında KTH Kraliyet Teknoloji Enstitüsü Mimarlık Okulu'nda misafir araştırmacı ve öğretim görevlisi olarak bulunmuştur. Çalışmaları modern ve çağdaş mimarlık, sinema çalışmaları, konut araştırmaları ve toplumsal cinsiyet çalışmaları üzerine odaklanmaktadır.

Kente Gelenler ve Kentte Dolaşanlar: Yeşilçam Sinemasında İstanbul'un Gündelik Coğrafyası

Tuğba ŞİMŞEK, İstinye Üniversitesi

Kent, sinemada yalnızca anlatının geçtiği bir arka plan değil, karakterlerin hareket alanlarını, karşılaşmalarını ve toplumsal ilişkilerini belirleyen etkin bir anlatı unsurudur. Bu çalışma, Yeşilçam sinemasının iki önemli filmi olan Gurbet Kuşları ve Vesikalı Yarım üzerinden İstanbul'un sinemasal temsiline odaklanarak kentin göç, dolaşım ve gündelik hayat pratikleri bağlamında nasıl kurulduğunu incelemeyi amaçlamaktadır.

1960'lı yıllar Türkiye'si, hızlanan iç göç ve kentleşme süreçlerinin toplumsal yaşamı derinden dönüştürdüğü bir dönemdir. Bu dönüşüm, Yeşilçam sinemasında İstanbul'un hem umut hem de çatışma üreten bir mekân olarak temsil edilmesine yol açar. Gurbet Kuşları, Anadolu'dan İstanbul'a göç eden bir ailenin kente yerleşme ve tutunma mücadelesini anlatırken; Vesikalı Yarım İstanbul'un mahalle hayatı ile gece eğlence mekânları arasında bölünmüş kentsel yapısını görünür kılar. Böylece iki film birlikte ele alındığında İstanbul, hem dışarıdan gelen bedenlerin yerleşmeye çalıştığı bir hedef hem de kent içinde dolaşan karakterlerin sınıfsal ve duygusal sınırlarla karşılaştığı bir deneyim alanı olarak ortaya çıkar.

Çalışmanın kuramsal çerçevesi, modern kent deneyimini anlamaya yönelik üç önemli yaklaşım üzerine kuruludur: Walter Benjamin'in flanör kavramı, Henri Lefebvre'in mekânın üretimi ve gündelik hayat teorisi ile Michel de Certeau'nun kentte yürümek üzerine geliştirdiği yaklaşım. Benjamin'in modern kentin dolaşan gözlemcisi olarak tanımladığı flanör figürü, Vesikalı Yarım filminde Halil karakterinin İstanbul sokaklarında gerçekleştirdiği dolaşım üzerinden yeniden düşünülürken; Gurbet Kuşları filminde kente yeni gelen bedenlerin kent mekânıyla kurduğu ilk karşılaşmalar göç deneyiminin sinemasal bir temsili olarak ele alınacaktır.

Bu bağlamda çalışma, Lefebvre'in "yaşanan mekân" kavramından hareketle İstanbul'un Yeşilçam sinemasında yalnızca fiziksel bir şehir olarak değil; gündelik hayat pratikleri, sınıfsal ayrımlar ve toplumsal karşılaşmalar aracılığıyla üretilen bir toplumsal mekân olarak temsil edildiğini savunmaktadır. Öte yandan de Certeau'nun kentte yürümeyi mekânı yeniden üreten bir gündelik taktik olarak ele alan yaklaşımı doğrultusunda, her iki filmde karakterlerin kent içindeki hareketleri İstanbul'un görünmez sınırlarını ve farklı toplumsal katmanlarını açığa çıkaran sinemasal stratejiler olarak okunacaktır.

Sonuç olarak bu çalışma, Yeşilçam sinemasında İstanbul'un hem göçle yeniden kurulan hem de gündelik dolaşım pratikleriyle deneyimlenen çok katmanlı bir kentsel alan olarak temsil edildiğini göstermeyi amaçlamaktadır. Gurbet Kuşları ve Vesikalı Yarım birlikte ele alındığında, İstanbul'un bir yandan kente yönelen umutların ve yerleşme mücadelelerinin sahnesi; diğer yandan ise sınıfsal, mekânsal ve duygusal sınırların üretildiği bir kentsel deneyim alanı olarak kurulduğu görülmektedir.

Keywords: Yeşilçam, İstanbul, göç, gündelik hayat, kent sineması, mekânın üretimi

Bio: Tuğba Şimşek, Boğaziçi Üniversitesinde Türk Dili ve Edebiyatı ile Batı Dilleri ve Edebiyatları bölümlerinde çift anadal diploması alarak eğitim hayatına sağlam bir temel atmıştır. İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesinde Türk Edebiyatı üzerine yüksek lisans yaparak, edebi bilgi ve anlayışını derinleştirmiştir. Akademik kariyerine Bilkent

Üniversitesinde Türkçe dersleri vererek başlamış ve yabancılara Türkçe eğitimi üzerine sertifika kazanmıştır.

Şu anda MEF Üniversitesinde Türkçe öğretim görevlisi olarak görev yapan Tuğba Kara, iletişim bilimleri alanında doktora çalışmalarına devam etmektedir. Araştırmalarında, dil edinimi ve kimlik çalışmaları üzerine odaklanarak, dil öğrenme süreçlerini ve kültürel kimlikleri anlamaya yönelik derinlemesine incelemeler yapmaktadır.

Perdenin Ötesinde Kent: Sinema Mekânında Yer Duygusu, Kamusal ve Dirençlilik

Devran BENGÜ, İstanbul Kent Üniversitesi

Bu çalışma, bağımsız sinema mekânlarını yer duygusu, kamusal karşılaşma ve ekonomik-kurumsal sürdürülebilirliğin birlikte üretildiği kültürel altyapı düğümleri olarak ele almaktadır. Hareket noktası, İstanbul'da bağımsız sinemaların sokakla kurdukları organik ilişkinin zayıflamasıyla birlikte mekânsal hafıza, kamusal ve kültürel refahın da kırılma sürecidir. Bu çerçevede çalışma, sinema mekânının kamusal değerini çözümlemek ve buradan tasarım açısından izlenebilir normlar türetmek amacıyla üç parametrelilik bir analitik model önermektedir: P1 Mekânsal Geçirgenlik ve Sokakla Eklemeleşme, P2 Programatik Katılımcılık ve Forum Potansiyeli, P3 Niteliksel Dinamik Denge. Kuramsal zemin, Relph ve Pallasmaa'nın yer deneyimi ve atmosfer tartışmaları, Arendt ve Massey'nin kamusal karşılaşma yaklaşımı ile Daly, Musgrave ve O'Neill'in niteliksel gelişim ve erdemli mal çerçevesini birlikte okumaktadır.

Yöntem olarak çalışma, niteliksel karşılaştırmalı vaka analizi benimsemektedir. Kadıköy Sineması ve Beyoğlu Sineması, mevcut lisansüstü tezlerde raporlanan mülakat ve gözlem bulguları, kurumsal ve dijital izler, medya arşivi, yerinde gözlem ve görsel dokümantasyon üzerinden yeniden okunmuştur. Böylece her parametre, vaka düzleminde izlenebilir göstergeler aracılığıyla sınanmış; bulgular "parametre → kanıt hattı → norm" zinciri içinde değerlendirilmiştir. İki vakanın paylaşılmış morfolojik ve işletimsel özellikleri, türetilen ilkelerin yalnız tekil örneklere ait kalmamasını, benzer kültürel altyapı bağlamları için analitik bir genelleme zemini kurmasını sağlamaktadır. Bu yönüyle çalışma, koruma söylemini tasarım ve işletim mantığıyla da açık biçimde ilişkilendirmektedir.

Karşılaştırmalı okuma üç ortak norm üretmektedir. İlk olarak Kademeli Eşik, sokak-ara mekân-salon dizisinin yer duygusunu ve aidiyeti güçlendiren bir eşik derinliği kurduğunu göstermektedir. İkinci olarak Merkezci Forum, kamusal etkileşimin yalnız mekânsal form üzerinden değil, fuaye düzeni, program ritmi ve dijital arayüzlerin birlikte çalışmasıyla süreklilik kazandığını ortaya koymaktadır. Üçüncü olarak Hibrit Paydaşlık, ekonomik sürekliliğin kürasyon niteliği, erişim protokolleri ve çok aktörlü sahiplenme ilişkileriyle dengelendiğinde kamusal faydayı koruyabildiğini göstermektedir. Sonuç olarak çalışma, bağımsız sinemayı yalnız bir gösterim mekânı olarak değil, kentte müşterekleşme, kültürel dayanıklılık ve kamusal yaşam üreten bir kentsel kültürel altyapı olarak yeniden düşünmeye imkân veren kavramsal ve analitik bir çerçeve sunmaktadır..

Keywords: Sinema mekânı, kentsel kültürel altyapı, kamusal, yer duygusu, erdemli mal

Bio: Devran Bengü, kamusal, mekânsallık ve kültürel altyapılar kesişiminde çalışan mimar ve kent kuramcısıdır. Eylül 2025 itibarıyla İstanbul Kent Üniversitesi ve Medipol Üniversitesi'nde yarı zamanlı öğretim görevlisi (lecturer) olarak ders vermektedir. 2018–2025'te İstanbul Arel Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde Dr. Öğr. Üyesi; 2013–2018 arasında aynı kurumda dışarıdan ders veren öğretim görevlisi olarak görev yaptı. 1998–2012 döneminde Türkiye'de özel sektörde, kurumsal ölçekli proje geliştirme ve uygulama süreçlerinde mimar olarak çalıştı. Doktorasını MSGSÜ Şehircilik (2017), yüksek lisansını YTÜ Yapı (2012), lisansını YTÜ Mimarlık (1995) programlarında tamamladı. Araştırmaları kamusal

gündelik pratikleri, mekânsal tasarım ve tipolojiler ile kültürel üretim ve yerel ağlar odaklıdır; geliştirdiği ekinsel üretim (culturevation) kavramı, kültürel üretimin kamusalılığı nasıl süreklileştirdiğini açıklar.

Şehirde Bağımsız Sinema Üretim ve Gösterim Pratikleri: “Bağımsız” Kavramı Üzerine Yeniden Düşünmek

Gizay AKDOĞAN, Kadir Has Üniversitesi
Sena Öndün SIVAS, İstanbul Bilgi Üniversitesi

Bağımsız sinema uzun süredir ana akım film endüstrisinin dışında konumlanan bir üretim alanı olarak tanımlanmaktadır. Ancak son yıllarda dijital platformların yükselişi, üretim maliyetlerindeki artış ve dağıtım alanındaki yoğunlaşma gibi dönüşümler, bağımsız sinemanın yalnızca üretim süreçlerini değil, aynı zamanda dolaşım ve gösterim ağlarını da yeniden şekillendirmektedir. Bunlara ek olarak giderek zorlaşan ulusal ve uluslararası destek bulma çabası ile birlikte bağımsız film yapım deneyimi büyük darbe alarak, kırılğan ve güvencesiz bir alana dönmüştür. Sonuç olarak, üretim alanındaki bu daralma, gösterim alanında da karşılığını bulmuştur. Zorlu finansman süreçlerinden geçerek tamamlanan bağımsız yapımlar, bu kez dağıtım ve salon bulma kriziyle karşı karşıya kalmaktadır. Yönetmenler filmlerini seyirciyle buluşturacak mekânlara erişmekte güçlük çekmekte; bir dönem bağımsız filmlerin doğal gösterim alanı olarak düşünülen “bağımsız” sinema salonları ise değişen ekonomik ve kurumsal koşullar nedeniyle dönüşüm geçirmektedir. Günümüz bağlamında bu mekânlar artık bağımsız yapımlar için “garantili” bir dolaşım alanı olmaktan çıkmıştır.

Bu tablo, “bağımsız” kavramını yalnızca üretim koşulları üzerinden değil, üretim ve gösterim arasındaki ilişkiyel ağ içinde yeniden düşünmeyi gerektirmektedir. Neoliberal ekonomik düzlemde üretimden dağıtıma, gösterimden dolaşıma kadar tüm süreçler ana akım sermaye ve kurumsal yapılarla doğrudan ya da dolaylı biçimde kesişmektedir. Çalışma şu soruya odaklanmaktadır: Bağımsızlık sinema alanında yapısal bir konumu mu ifade eder, yoksa belirli üretim ve dolaşım ağları içinde kurulan ve yeniden üretilen bir söylem midir?

Bu çalışma, bağımsızlık kavramının sınırlarını belirlemede tek taraflı bir bakışın yetersizliğinden yola çıkarak, üretim ve gösterim süreçlerini eş zamanlı ele alan bütüncül/karşılaştırmalı bir metodolojik yaklaşım önermektedir. Bağımsız sinemada üretim ve gösterim pratikleri üzerine düşünerek, “bağımsızlık” kavramını yeniden düşünebilmek için alan yaratmayı hedeflemektedir. Sektördeki “hayatta kalma mücadelesi” ile gösterim alanındaki “mekânsal daralma” gerçekliğini birlikte okumaya tabi tutan, iki farklı saha çalışmasından elde edilen verilerin sentezine dayanmaktadır. Amaç, bağımsızlığı sabitlemek değil; onun güncel üretim ve gösterim rejimleri içinde nasıl dolaşıma girdiğini ve hangi sınırlar içinde mümkün hale geldiğini sorgulamaktır. Her şeyin ana akımın bir uzantısı olduğu neoliberal ekonomik düzleminde; bağımsız sinemayı ana akım normları ve çerçevesi uzağında düşünmek mümkün müdür?

Bildiri, bağımsız film yapımı ve gösterimi üzerine çalışan iki araştırmacı tarafından sunulacaktır..

Keywords: Bağımsız inema, bağımsız yapımcı, prodüksiyon çalışmaları, sinema mekânları, kağıtım Krizi

Bio: Gizay Akdoğan, kültür ve sanat alanındaki çalışmalarına 2017 yılında İstanbul Fringe Festivali’nin kurucu ortaklarından biri olarak sahne sanatlarıyla başladı. 2020 yılında sinema sektörüne geçiş yapan Akdoğan; Nothing in Its Place (2024, yön. Burak Çevik) ve Crossing

(2024, yön. Levan Akin) gibi bağımsız filmlerin yanı sıra Netflix Türkiye ve HBO Max gibi büyük ölçekli projelere uzanmaktadır. 2023 yılında On the Wrong Foot (Kontrpiye) adlı kısa filmin yapımcılığını üstlenmiştir. You Little Box (yön. Mert Kaya) adlı uzun metraj belgesel projesini yapımcı olarak geliştirmektedir.

Dijital yayın platformlarının bağımsız film yapımı üzerindeki etkisini incelediği yüksek lisans teziyle 2024 yılında İstanbul Bilgi Üniversitesi Kültür Yönetimi bölümünde tamamlamıştır. Eğitimine Kadir Has Üniversitesi İletişim Bilimleri bölümünde doktora yaparak devam etmekte; araştırmalarını bağımsız sinema, dijitalleşme, kültür politikaları ve yapım kültürü üzerine yoğunlaşmaktadır. Nisan 2025'te İstanbul Film Festivali Köprüde Buluşmalar kapsamında "Genç Yapımcı Ödülü"ne layık görülmüş ve bu sayede Kasım 2025'te Industry@Tallinn & Baltic Event'te düzenlenen "Breaking Into the Industry" mentorluk programına seçilmiştir. (gizayakdogan@stu.khas.edu.tr)

Sena Öndün Sivas, 2021 yılından bu yana İstanbul Bilgi Üniversitesi Sahne ve Gösteri Sanatları Yönetimi Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak görev yapmaktadır. 2020 yılında Galatasaray Üniversitesi Sosyoloji Bölümünden mezun olmuştur. Aynı yıl Kadir Has Üniversitesi Sinema ve Televizyon yüksek lisans programına başlamış ve "Arthouse Seyir Deneyimi ve Değişen Pratikler: Kadıköy Sineması Üzerine Bir Vaka Çalışması" başlıklı yüksek lisans tezi, TÜBİTAK 1002- A Hızlı Destek Modülü kapsamında desteklenmiştir. İstanbul Kadir Has Üniversitesi İletişim Bilimleri doktora programına devam etmektedir. Araştırmaları seyirci pratikleri, sinemaya gitme deneyimi ve arthouse sinema üzerine yoğunlaşmakta; akademik ilgi alanları arasında kentteki sinema mekânları, seyircinin kent belleği ve sinema ile seyirci arasındaki mekânsal ilişkiler yer almaktadır. Şu anda TÜBİTAK tarafından desteklenen "Cumhuriyet'in 100. Yılında Sinema Seyircisi" başlıklı araştırma projesinde bursiyer olarak yer almaktadır.(senaondun@stu.khas.edu.tr).

Pasif İzleyiciden Aktif Kentliye: Beyoğlu Sineması Örneğinde ‘Kent Hakkı’ ve Mekânın Yeniden Sahiplenilmesi

Sevginur DİKİN, Marmara Üniversitesi

İstanbul’un kültürel belleğinin en dirençli duraklarından biri olan Beyoğlu Sineması’nı, Henri Lefebvre’in “Kent Hakkı” (Right to the City) kavramı üzerinden analiz etmeyi amaçlayan bu çalışma, kentsel mekanın toplumsal üretimini odağına alır. Beyoğlu’ndaki birçok tarihi sinema salonu neoliberal kentsel dönüşüm ve sermaye baskısı altında fiziksel varlığını yitirirken; Beyoğlu Sineması’nın ticari bir iflas eşiğinden toplumsal bir sahiplenme pratiğine, ardından da kamusal bir “müşterek” mekâna evrilen süreci, kentsel siyaset açısından eşsiz bir örnek teşkil etmektedir.

Nitel araştırma yöntemine dayanan bu çalışmada; sinemanın tarihsel dönüşümü, kolektif hafızadaki yeri ve yerel yönetim (İBB) çatısı altındaki güncel kamusal statüsü, mekânsal gözlemler ve literatür taraması üzerinden analiz edilmektedir. Lefebvre’e göre kent hakkı, sadece şehirdeki hizmetlere erişim değil, kentlilerin şehri kendi arzuları doğrultusunda değiştirme ve yeniden üretme hakkıdır. Beyoğlu Sineması, kentin rasyonel ve kâr odaklı “tasarlanan mekânına” karşı; bireylerin anıları, bağları ve kültürel ihtiyaçlarıyla var ettikleri “yaşanan mekânın” (lived space) savunulma alanıdır. Sinemanın kapatılma tehlikesine karşı ortaya çıkan sivil inisiyatifler, kentlinin sadece birer “tüketici” değil, mekânın kaderini belirleyen birer “özne” olduğunun kanıtıdır.

Çalışmanın bulguları, Beyoğlu Sineması’nın hayatta kalma serüveninin; mekânın kullanıcılar tarafından yeniden sahiplenilmesi (re-appropriation) ve bir “kentsel müşterek” olarak yeniden inşası süreci olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak bu bildiri, Beyoğlu Sineması örneği üzerinden kentsel korumanın sadece mimari bir restorasyon değil, kent hakkının aktif bir savunusuyla mümkün olabileceğini ortaya koymaktadır.

Keywords: Henri Lefebvre, kent hakkı, Beyoğlu Sineması, mekânın yeniden sahiplenilmesi, kentsel müşterekler

Bio: Sevginur Dikin, Marmara Üniversitesi Küresel Şehirler ve İstanbul Araştırmaları programında yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. Kent sosyolojisi ve yerel yönetimler disiplinleri çerçevesinde araştırmalar yürüten Dikin, çalışmalarını özellikle İstanbul’un kentsel dönüşümü, mekânın üretimi ve şehir hafızası üzerine yoğunlaştırmaktadır. Güncel akademik çalışmaları İstanbul odağında toplumsal mekânın inşası konularını kapsamaktadır.

Kentin Açık Yaraları: Kadıköy'ün Kaybolan Yazlık Sinemaları ve Kamusal Boşluğun Dönüşümü

Zeynep YAZICIOĞLU HALU, İstanbul Üniversitesi

Özge Ayşegül FİŞENK, İstanbul Üniversitesi

Merve ÇİZMECİOĞLU YÜCETÜRK, İstanbul Galata Üniversitesi

Sinema sanatı kentin belgelenmesinde ve temsil edilmesinde önemli bir yere sahiptir. Diğer yandan sinema mekânları, kent yaşamının yalnızca kültürel bir bileşeni değil, aynı zamanda kentsel dokunun üretiminde aktif rol oynayan, mekânsal pratiklerle doğrudan ilişkili bir kentsel aygıttır. Sinema-kent ilişkisi bağlamında, sinema salonları ve açık hava sinemaları ve bu mekânların mahalle kültürü, kamusal ve gündelik karşılaşmalar üzerindeki etkisi öne çıkmaktadır.

Bu çalışma, sinema mekânlarına ve bu mekânların gündelik mahalle kültürü üzerindeki etkisine yazlık açık hava sinemaları bağlamında odaklanmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla, İstanbul'un modernleşme sürecinde Kadıköy ilçesi; Bahariye, Moda, Kızıltoprak, Caddebostan, Şaşkınbakkal ve Yeldeğirmeni semtleri boyunca konumlanan yazlık sinemalarıyla, sinemanın kamusal mekânla kurduğu geçirgen ve kolektif ilişkiyi görünür kılan özgün bir kentsel örüntü sunan bölge, alan çalışması olarak seçilmiştir. Bu açık hava sinemaları, yalnızca birer gösterim mekânı değil; gündelik hayatın ritmine eklenen, yarı-kamusal karşılaşmaların üretildiği ve mekânsal sürekliliği besleyen morfolojik boşluklar olarak işlev görmüştür. Ancak özellikle 1980 sonrası dönemde hız kazanan neoliberal kent politikaları, artan arsa değeri ve yapılaşma baskısı, bu geniş açıklıkları değerlendirilebilir kentsel rezervler olarak yeniden tanımlamış; yazlık sinemalar sistematik biçimde ortadan kaldırılarak yerlerini yüksek yoğunluklu konut bloklarına, otoparklara ve ticari yapılara bırakmıştır. Bu dönüşüm, yalnızca belirli bir eğlence kültürünün sona ermesiyle sınırlı kalmamış; aynı zamanda kentin boşluk-doluluk dengesi, geçirgenlik kapasitesi ve kamusal kullanım biçimleri üzerinde kalıcı etkiler üretmiştir.

Bu çalışma, Kadıköy'ün artık var olmayan yazlık sinemalarını nostaljik bir kayıp anlatısının ötesine taşıyarak, kentsel morfoloji bağlamında stratejik boşluklar olarak yeniden değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında dönem gazete arşivleri, imar planları, belediye kayıtları, hava fotoğrafları ve tarihsel haritalar üzerinden kapsamlı bir envanter oluşturulmaktadır. Elde edilen mekânsal veriler güncel kent haritalarıyla karşılaştırılarak bu alanların işlevsel dönüşüm süreçleri izlenmektedir. Bu analiz, Kadıköy gibi erken dönem yerleşim dokularında konumlanan açık hava sinemalarının dönüşümünü kapsayarak, merkez-çeper ilişkisi içinde farklılaşan mekânsal kayıp biçimlerini karşılaştırmalı olarak değerlendirmektedir. Bu yaklaşım, mekânın toplumsal olarak üretildiğine ilişkin kuramsal çerçeveyi somut bir kentsel veri seti üzerinden yeniden tartışmaya açarken, kamusal etkileşim biçimlerinin mekânsal karşılığını ve olay-mekân ilişkisi üzerinden ortaya çıkan dönüşüm potansiyelini birlikte düşünmeyi mümkün kılmaktadır.

Sonuç olarak, Kadıköy'ün kayıp yazlık sinemaları üzerinden geliştirilen bu okuma, kentsel belleğin yalnızca yapılar üzerinden değil, boşluklar ve geçici kullanım biçimleri üzerinden de üretildiğini ortaya koymakta; sürdürülebilir kent politikaları açısından boşluk, geçirgenlik ve açıklık kavramlarının yeniden düşünülmesi gerektiğini ileri sürmektedir.

Keywords: Açık hava yazlık sinemalar, kentsel boşluk, mekânsal dönüşüm, Kadıköy

Bio: Bio: Zeynep Yazıcıoğlu Halu, Doç. Dr. Mimar, İstanbul Üniversitesi Mimarlık Fakóltesi Mimarlık Bölümü'nde öğretim üyesidir. Lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimlerini İstanbul Teknik Üniversitesi Mimari Tasarım Programı'nda tamamlamıştır. Daha önce Dresden Teknik Üniversitesi, Project for Public Spaces, Yeditepe Üniversitesi, Aalto Üniversitesi ve İstanbul Medipol Üniversitesi'nde araştırımcı ve öğretim üyesi olarak görev almıştır. Çalışmaları mimari tasarım ve araştırma yöntemleri, konut araştırmaları, mimarlık kuramı ve insan-çevre-davranış ilişkileri bağlamında kentsel mekân üzerine yoğunlaşmaktadır.

Özge Ayşegül Fişenk, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Doktora Programı'nda doktora adayıdır. Lisans eğitimini sahne tasarımı alanında tamamlamış; tiyatro yönetmenliği ve iç mimarlık alanlarında iki yüksek lisans derecesi almıştır. Akademik çalışmaları, mekân-performans-seyirci ilişkisine odaklanmakta; özellikle performatif eylemlerin kamusal ve mimari mekânın kullanımını nasıl dönüştürdüğünü incelemektedir. Araştırmalarını mimarlık kuramı ve performans çalışmaları kesişiminde sürdürmektedir.

Merve Çizmecioğlu Yücetürk, İstanbul Teknik Üniversitesi İç Mimarlık lisans programını tamamlamış, aynı üniversitede Mimarlık Tarihi alanında yüksek lisans derecesini almıştır. Doktora çalışmasını İstanbul Üniversitesi'nde sürdürmekte olup, 2021 yılından bu yana İstanbul Galata Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak görev yapmaktadır. Çalışmaları Osmanlı mimarlığı ve mimarlık tarih yazımı üzerine yoğunlaşmaktadır..

**Neoliberal Dönemde Kentsel Alanların ve Emeğin Mekânsal Organizasyonu:
Kentsel Dönüşümün Eleştirel Jeopolitiğini “Saf” Filmi Üzerinden Okumak**
Cem TUTAR, Üsküdar Üniversitesi

Küresel siyasal iktisat alanında İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Batılı toplumlarda ‘gömülü liberalizm’ olarak adlandırılan ekonomi-politik bir örgütlenme biçimi benimsenmiştir. Devlet eliyle siyasal ve ekonomik alanın planlandığı bu sistem 1960’lı yılların sonuna doğru hem ülke ekonomilerinde hem de uluslararası alanda kriz içerisine girerken, sermaye birikimine eşlik eden stagflasyon ile karşı karşıya kalınmıştır. Bu süreçte neoliberal politikalar, sermayeyi gömülü olduğu sınırlamalardan kurtarmak için ortaya konulmuştur. Tarihsel olarak incelendiğinde kapitalizmin üzerindeki sınırlamaları belirli dönemlerde küresel iş bölümü ve işlevleri coğrafi olarak yeniden örgütlemesiyle aştığı görülmektedir. David Harvey’e göre küreselleşme, kapitalist uzam üretiminin yeni bir aşamasını ifade ederken, eleştirel jeopolitik, mekânı; politik, kültürel ya da kimlik gibi nosyonlar üzerinden yeniden tanımlamaktadır. Bu dönemde egemen devlet mekanizmalarının coğrafi sınırları aşarak mekânı söylemsel pratikler içerisinde inşa ettikleri görülmektedir. Mekânın toplumsal boyutunu tartışmaya açan Henri Lefebvre, politik ve teknik olarak topografyanın yeniden üretim sürecini ortaya koyarken; sosyo-mekânsal ayrışmayı temel alan neo-dirijizm stratejisiyle kentsel mekânın şekillendirildiğini vurgulamaktadır. Parçalanmış kentleşmeye yol açan bu strateji yalnızca mekânsal pratikleri değil aynı zamanda mekâna dayalı iş kolları ve emek sürecini de eşitsiz gelişim aşamasına taşımıştır. Emek sürecindeki deregülasyon bir yandan metropolitan alanlarda göç ile kentsel mekâna taşınmış kitlelerin arasındaki çatışmayı artırırken diğer yandan küresel emek piyasası içerisindeki çelişkileri derinleştirmektedir. Bu aşamada rant dayalı kentsel mekânın yaratıcı yıkım projesinde ucuz iş gücü olarak kullanılan göçmenlerin emek piyasasına entegrasyonu sorun olarak öne çıkmaktadır.

Ali Vatansever’in yönettiği “Saf” adlı film, kentsel dönüşümün gerçekleştiği Fikirtepe’de gecekonuda yaşayan genç bir çiftin hayatını; mekânın yeniden üretim süreci, Suriyeli mülteciler özelinde düzensiz emek göçü ve neoliberal işgücü piyasası gibi temalar ekseninde ele almaktadır. Filmin anlatısının temelinde kentsel mekânın dönüşümüne etki eden insanın dönüşümü yer alırken bu süreçte bireyin ‘saf olmak’ ile ‘saf tutmak’ arasında ikilemde kalışı bulunmaktadır. Bu çalışmada söz konusu film, Neo-Marksist Kent Teorisi ve Marksist Emek-Değer Teorisi ekseninde eleştirel perspektiften irdelenmektedir.

Keywords: Neoliberalizm, küreselleşme, kentsel dönüşüm, emek süreci, sinema

Bio: Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Çizgi Film ve Animasyon Bölüm Başkanı ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Medya ve Kültürel Çalışmalar Anabilim Dalı Başkanı olan Doç. Dr. Cem Tutar’ın çalışma konularını, kültürel çalışmalar alanı içerisinde gündelik hayat ve kent sosyolojisi bağlamında medya okumaları oluşturmaktadır. Doç. Dr. Cem Tutar’ın söz konusu alanlarda akademik dergilerde yayınlanmış makale ve bildiriyle, yayınladığı kitap ve kitap bölümleri, yönetmiş olduğu yüksek lisans ve doktora tezleri bulunmaktadır.

“Geçiş” (Crossing) Filmi ve Kente “Öteki” Olarak Yerleşmek

Beyhan ÖZPAR, Yeterince İyi Kolektif

Levan Akın'ın 2024 yapımı Geçiş (Crossing) filmi, yeğenini aramak için İstanbul'a gelen Gürcü kadın Lea'nın yolculuğunu konu alır. Bu yolculuk boyunca Lea; bir trans topluluğun, kimsesiz çocukların ve kentin görünmez yaşayanlarının dünyasıyla kesişir. Başlıktaki 'crossing' sözcüğü —geçiş, aşma, eşik— filmin çoğul anlamlarını özetler: kıta geçişleri, cinsiyet geçişleri, kuşak geçişleri, dil geçişleri. Eşikte olmayı, ne o ne de öteki olmayı, son noktası henüz konmamışlığı çağırıştır; bu da aklımıza Freud'un tekinsiz kavramını getirir.

Bu çalışma, Geçiş filmi psikanalitik kavramlar ekseninde —özellikle Freud'un tekinsiz (unheimlich) kavramı ve ötekilik (otherness) üzerinden— okuma girişimidir. Temel argümanımız şudur: Film, salt bir trans görünürlük anlatısı değildir; daha derinde özne olmanın koşullarını, öznelğin hakim düzenle ve kentle kurduğu ilişkiyi sorgular.

Freud'a göre tekinsiz, bastırılmış tanışıklığın yeniden yüzeye çıkmasıdır: bir zamanlar ev gibi hissettiren şey, unutulduktan sonra geri döndüğünde ürkütücü bir yabancıya dönüşür. Filmde bu mekânsal bir karşılık bulur: İstanbul'un arka sokakları, gece mekânları ve eşikler hem tanıdık hem de derin biçimde yabancıdır. Seyirci bu mekânlara taşındıkça kendi bastırılmış önyargılarıyla yüzleşir. Psikanalitik anlamda öteki, iki öznenin bir araya geldiğinde bilinmezliğin kaçınılmaz hâle geldiği yerdir; belirsizliğe katlanma kapasitesi aşıldığında ötekini bildiğimiz kılmaya ya da onu ürkütücü bir konuma sokmaya çalışırız. Filmdeki her karakter bu dinamiğin içindedir: Lea trans topluluk için ötekidir; Achi herkesin ötekisidir; Evrim bürokrasinin ve düzenin ötekisidir; Bünyamin ve Gülpenbe ise hem çocuk hem sahipsiz oldukları için ötekileştirilmiştir.

Film aynı zamanda bir kayıp ve yas anlatısıdır. Freud'un 'Yas ve Melankoli'de öne sürdüğü kaybın sembolik düzleme çekilmesi zorunluluğu, her karakterin yolculuğunda farklı biçimler alır. Trans bireyin yas deneyimi ise özgün bir boyut taşır: atanmış cinsiyetli bedenin tarihselliği ve aile soy ağacına bağlanma düzlemi, bedensel geçiş sürecini kaçınılmaz biçimde bir yas pratiğiyle iç içe kılar.

Son olarak film, görünür olmak ile görülmek arasındaki farkı ısrarla vurgular. Lemma'nın işaret ettiği bu ayrım, filmin sinemasal dilinde somutlaşır: vitrin kimlikleri ötekiliğin saklı yüzlerini örter; film bizi vitrinlerin arkasına, koridorlara ve arka sokaklara çeker. Oraya bakacak olursak göreceğimiz yalnızca bize gösterilen değil, kendi bastırılmış ötekiliğimizdir. Geçiş bu anlamda hem kentsel hem de ruhsal bir geçiş filmidir; hem dışarıdaki ötekiler hem de içimizdeki ötekiyle yüzleşmeye davet eder.

Keywords: Tekinsiz, ötekilik, trans kimlik, psikanaliz, kentsel mekân, Geçiş (2024), sinema

Bio: Beyhan ÖZPAR, Uzman Psikolojik Danışman/Dışavurumcu Sanat Terapisti M.A. İstanbul Üniversitesi'nde lisans, The European Graduate School'da yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Psikoterapist, eğitmen ve süpervizör olarak çalışmakta; çalışmalarında psikanaliz, sistem teorisi ve dışavurumcu sanat terapisi teori ve pratiklerine yer vermektedir. Kurucusu olduğu Yeterince İyi Kolektif'te çalışmalarını sürdürmektedir. Sinema ve sanat hakkında düşünmeye ve üretmeye devam etmektedir.

Kent, Kimlik ve Göç: Güneşe Yolculuk Üzerine Bir Analiz

Mizgin VURAL, Marmara Üniversitesi

Yeşim Ustaoglu'nun "Güneşe Yolculuk" (1999) filmi, 1990'lı yılların yoğun politik atmosferinde İstanbul'un metropol yapısını, kırdan kente göç olgusunu ve etnik kimlik inşasını kentsel mekân bağlamında derinlemesine irdelemektedir. Film, Türkiye'nin iki farklı ucundan gelen Mehmet ve Berzan'ın dostluğu üzerinden, metropolün "ben ve öteki" karşılığıyla bölünen toplumsal yapısını sinematik bir dille yansıtmaktadır. Bu anlatıda İstanbul, salt bir coğrafi dekor olmanın ötesine geçerek; toplumsal kimliklerin kentsel dönüşüm ve neoliberal politikalarla yeniden inşa edildiği, dışlayıcı pratikler aracılığıyla ideolojik bir anlam kazanan dinamik bir "özne" olarak kurgulanmaktadır. Betimsel ve içerik analizi yöntemlerinin kullanıldığı çalışmada; karakterlerin gündelik yaşam pratiklerinin Tarlabası, Eminönü ve bekâr odaları gibi kentin özgün dokusuna sahip mekânlarda nasıl kurulduğu analiz edilmektedir. Kentsel mekân, bireylerin sosyal statülerini, kültürel aidiyetlerini ve kamusal alandaki görünürlüklerini tayin eden temel bir unsurdur. Bu bağlamda, Berzan'ın Kürtçe kasetler satarak var olmaya çalıştığı Eminönü Meydanı'nın çok dilli yapısı ile Mehmet'in sadece dış görünüşü (esmerliği) nedeniyle dışlandığı Tarlabası'nın sınıfsal ve etnik ayrışmadaki rolleri çözümlenmektedir. Evlerin kapılarına konulan kırmızı çarpı işaretleri ve sistematik polis baskısı gibi uygulamalar üzerinden, bu mekânların "öteki" olarak kodlanan bireyler için nasıl birer denetim, stigmatizasyon (damgalama) ve sürgün mahaline dönüştüğü ortaya konulmaktadır. Mehmet'in maruz kaldığı bu dışlanma sonucu saçını sarıya boyaması, Fanoncu bir perspektifle "ötekileştirilen öznenin yaşadığı psikolojik yabancılaşma" ve kimlik krizinin mekânsal bir dışavurumu olarak ele alınmaktadır. Genel olarak bu çalışma, İstanbul'u parçalanmış bir metropol olarak resmeden filmin; Mehmet'in Berzan'ın cenazesini vasiyeti üzerine Zorduç'a götürmesiyle tamamlanan bireyleşme sürecini ve karakterlerin birbirlerine karşı geliştirdikleri "ötekine karşı etik sorumluluk" ilişkisini mekânsal düzlemde nasıl inşa ettiğini göstermeyi amaçlamaktadır. Dolayısıyla film, kentsel mekân içinde şekillenen dışlanma deneyimlerini ortaya koyarak izleyiciyi marjinalleştirilen kimliklerin gerçekliğiyle karşı karşıya getiren politik bir anlatı olarak okunabilir.

Keywords: Kentsel mekân, ötekilik, kimlik inşası, kamusal alan, mekânsal dışlanma, toplumsal ayrışma, neoliberal politikalar, metropolleşme

Bio: Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yerel Yönetimler Bölümü'nde eğitimine devam eden bir öğrencidir. Akademik ilgi alanları arasında kent çalışmaları, yerel yönetimler, kentsel politika ve mekânsal analiz yer almaktadır. Özellikle kentlerin sosyal, kültürel ve politik dönüşüm süreçlerine eleştirel bir perspektiften yaklaşmaktadır. Eğitim süreci boyunca kent olgusunu farklı disiplinler üzerinden incelemeye yönelmiş; bu kapsamda "Kent Üzerine Okumalar" adlı ders aracılığıyla kentsel mekânın sinema ile ilişkisi üzerine yoğunlaşmıştır. Bu derste, sinemanın yalnızca bir anlatı aracı olmanın ötesinde, kentleri temsil eden, dönüştüren ve yeniden anlamlandıran bir mecra olduğu üzerine çalışmalar yürütmektedir. Filmler üzerinden kentsel kimlik, mekânsal aidiyet, göç, modernleşme ve toplumsal dönüşüm gibi temaları analiz etmektedir. Akademik çalışmalarında teorik okumaları görsel analizlerle birleştirerek disiplinlerarası bir yaklaşım benimsemekte; kent ve sinema ilişkisini hem estetik hem de sosyopolitik boyutlarıyla ele almaktadır. Bu doğrultuda, ilerleyen süreçte kentsel çalışmalar alanında derinleşmeyi ve özellikle kültürel üretim araçları üzerinden kent okumaları yapmayı hedeflemektedir.

Kent Mekânının Grup Kimliği Üzerindeki Rolü: Yeşil Sokak Holiganları Filmi Üzerinden Bir Analiz

Muhammed Emir ÖZÇELİK, Marmara Üniversitesi

Bu çalışma Yeşil Sokak Holiganları filmi üzerinden kent mekânı ile grup aidiyeti arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Film, futbol taraftarlığı ve holiganizm teması etrafında ilerlese de anlatı içerisinde kentsel mekânların önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Özellikle karakterlerin kent içindeki hareketleri, buluşma noktaları ve karşılaşma alanları kentin sosyal yapısını ve mahalle ilişkilerini görünür kılmaktadır. Bu nedenle film yalnızca bir spor ya da taraftar hikâyesi olarak değil, aynı zamanda kentin sosyal ilişkiler üzerindeki etkisini gösteren bir anlatı olarak değerlendirilebilir. Bu yönüyle film, kent mekânlarının bireyler ve gruplar arasındaki ilişkileri nasıl şekillendirdiğini incelemek açısından araştırma için uygun bir örnek oluşturmaktadır. Filmde olayların büyük bölümü Londra’da geçmektedir ve özellikle mahalle ölçeğindeki mekânsal yapı dikkat çekmektedir. Sokakların dar yapısı, mahallelerin birbirinden farklı sosyal kimlikleri ve pub kültürünün mahalle merkezli işlevi, filmde karakterlerin grup aidiyeti ve dayanışmasını doğrudan etkileyen unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu yönüyle film, yalnızca bir anlatı olarak değil; aynı zamanda Londra’nın mekânsal ve sosyal yapısının anlatıyı şekillendirdiği bir metin olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle aynı hikâye, başka bir şehirde aynı etkiyi vererek çekilemez; mekânsal dokunun ve mahalle kimliklerinin özgünlüğü filme özgü bir deneyim sunmaktadır. Londra’nın özellikle eski işçi sınıfı mahallelerinden oluşan yapısı, güçlü mahalle aidiyeti ve mahalle merkezli pub kültürü taraftar gruplarının bir araya gelmesini ve ortak bir kimlik geliştirmesini kolaylaştıran bir ortam sunmaktadır. Kentte farklı mahallelerin belirli futbol kulüpleriyle özdeşleşmesi ve bu mahallelerin kendine özgü sosyal kimliklere sahip olması, taraftar grupları arasında güçlü bir rekabet ve dayanışma kültürü oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Bu durum, kentsel mekânın taraftar kimliğinin oluşmasında ve güçlenmesinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Bu çalışmada film betimleyici analiz yöntemi kullanılarak incelenecektir. Filmde yer alan sokak yürüyüşleri, pub buluşmaları ve mahalle karşılaşmaları sahneleri analiz edilerek kentsel mekânların taraftar grupları arasındaki aidiyet ve dayanışma ilişkilerinde nasıl bir rol oynadığı değerlendirilecektir. Çalışmanın temel amacı, filmde kentin yalnızca bir arka plan olarak değil; sosyal ilişkilerin kurulduğu ve grup kimliğinin şekillendiği bir alan olarak nasıl temsil edildiğini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda film üzerinden kentsel mekânların toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisinin anlaşılması hedeflenmektedir.

Keywords: Kent mekânı, grup aidiyeti, taraftar kültürü, kamusal mekân, betimleyici analiz, Londra

Bio: Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yerel Yönetimler Bölümü lisans 3. Sınıf öğrencisidir. İlgi alanlarının arasında kent sosyolojisi, kent mekânı ve kamusal alan çalışmaları yer almaktadır. Özellikle kentsel mekânın gündelik yaşam üzerindeki etkileri ve kentte oluşan sosyal ilişkiler üzerine çalışmalara ilgi duyar.

Memory Against Non-Places: Temporal Displacement and Traumatic Remembrance in *Aftersun*

Enver KESKIN, Istanbul Kent University

Contemporary urban existence unfolds increasingly within transient architectures, yet traumatic memory inscribes itself most persistently onto precisely the constructed spaces designed to resist memorialization. This paper examines *Aftersun* (2022) by Charlotte Welles at the intersection of spatial theory and temporality, arguing that the movie constructs a counter-logic to the idea of the non-place by Marc Augé. Rather than remaining anonymous and affectively neutral, the holiday resort that is the main setting of the film embodies a locus where absence, grief and traumatic remembrance accumulate against the grain of the space itself.

According to Augé, non-places are supermodern spaces of anonymity, circulation, and the temporality of their occupants. *Aftersun* situates its characters within a Mediterranean summer resort complex, characterising it as a transient environment. Nevertheless, the film systematically disrupts the neutrality of these spaces through fragmented recollection and intimate observation. The spatiality of the resort emerges less as a stable and self-contained place than as a fragile vessel of memory, retrospectively assembled through Sophie's subjective recollection. The transformation is formally produced by the discontinuous visual language of the film, specifically, by the camcorder shots and non-linear editing, which makes the anonymous surfaces of the resort permeable to affective inscription and makes visible the antagonism between the impermanence of space and the clinging to it. This emotional imbuing of anonymous space in this context is perceived in the context of traumatic remembrance, where Cathy Caruth developed the concept of trauma as an experience that can never be assimilated and therefore persistently returns.

Reading Augé through a Bergsonian lens, this paper argues that Sophie's recollective gaze enacts a form of *durée* that works against the spatialized, transient temporality that the resort is actually meant to generate. With that regard, past and present do not simply alternate but fold into one another as affective fragments, transforming the non-place into a paradoxical site of traumatic remembrance and longing. The paper thus demonstrates that cinematographic space in *Aftersun* represents not a sense of place but a sense of space as a devastating failure to reconcile the anonymous spaces of supermodernity and the irreconcilable heaviness of personal loss. In foregrounding this tension, the film suggests that non-places are never truly neutral; nevertheless, they remain at risk of the insistence of memory and the power of grief to transform them.

Keywords: Non-Places, traumatic remembrance, cinematic space, temporal displacement, bergsonian duration

Bio: Enver Keskin holds a B.A. and M.A. in English Language and Literature from Istanbul Bilgi University and currently serves as an instructor in the English Preparatory Program at Istanbul Kent University. His research engages with contemporary American and British drama through the framework of historiography, political theatre, and ecodramaturgies, with particular attention to how dramatic form mediates power, memory, and resistance with human and more-than-human. His master's thesis critically examines Suzan-Lori Parks's historical plays as

performative interventions that deploy semiotic and political strategies to reconfigure dominant historical narratives.

**The Absent City: Ethical Suspension, Collective Violence, and Normative Power
in *The Wicker Man* (1973)**

Sude ÖNER, Istanbul Kent University

This paper argues that Robin Hardy's *The Wicker Man* (1973) engages the city not as a visible urban landscape but as an absent ethical and juridical norm whose suspension constitutes the conditions of possibility for ritualized collective violence. The city is theorized here not as a geographical designation but as a regulatory structure encompassing legal rationality, individual moral accountability, and institutional authority, the ensemble of which renders an act thinkable as violence in the first place. Its absence from Summerisle is accordingly not incidental but generative: the film's central act of violence becomes structurally intelligible only against the withdrawal of the normative framework that would otherwise render it as such. The paper intervenes against readings that organize the film around a straightforward rural-urban opposition or recuperate its pagan community as a romanticized counter-modernity. Paganism is instead examined as a self-enclosed normative infrastructure in which ethical judgment is systematically displaced by ritual continuity, a dynamic that Hannah Arendt's theorization of judgment and moral responsibility allows us to identify as the dispersal of individual accountability into ceremonial collectivity. Michel Foucault's analysis of normative power further clarifies how Summerisle operates not in opposition to juridical order but as a competing ethical formation that forecloses dissent through the saturation of communal consensus rather than through recourse to explicit coercion. Sergeant Howie's destruction, within this framework, figures not as the triumph of one ideological formation over another but as the annihilation of the sole subject position from which ethical judgment remains possible, a position whose coherence is entirely contingent upon institutional structures conspicuously absent from the diegetic world. The paper concludes by examining the film's circular narrative structure, rhythmic pacing, and ritualized repetition as cinematic formalizations of suspended critical temporality, strategies that implicate the viewer in the same foreclosure of judgment they formally enact.

Keywords: absent city, collective violence, normative power, ethical judgment, Hannah Arendt, Michel Foucault, *The Wicker Man*

Bio: Sude Öner is a Lecturer at Istanbul Kent University, School of Foreign Languages, English Preparatory Program, also serving as Promotions Officer and Content Editor for Literature and Science. She holds a Bachelor of Arts and a Master of Arts in English Language and Literature from Istanbul Aydın University. Her research interests include dystopian fiction, posthumanist ethics, the intersection of literature and science, and representations of power and dehumanization in speculative fiction.

Flaneur and Ambiguity as Reflected in Poe’s Story “The Man of the Crowd” and Travis Mills’ Short Film the Man of the Crowd

Assist. Prof. Dr. Yıldıray ÇEVİK, Istanbul Aydın University

This article examines the representation of urban modernity in Edgar Allan Poe’s short story “The Man of the Crowd” (1840) and in short movie, in the same title, *The Man of the Crowd* by Travis Mills (2015) through the intertwined concepts of the flaneur, ambiguity, and the modern city. The story anticipates theoretical discussions of urban observation, particularly those associated with Charles Baudelaire. The narrators in both literary works positioned as detached observers who scrutinize the London crowd from the vantage point of a coffeehouse window, initially perform the role of the flaneur, the urban spectator who interprets the social codes of the modern metropolis. However, the appearance of the mysterious old man in both works destabilizes this observational authority and introduces a profound ambiguity into the narrative. The narrators’ obsessive pursuit of the stranger through the labyrinthine streets of the city transforms the act of flânerie from detached contemplation into compulsive surveillance. By analyzing the narrator’s gaze, the classification of urban types, and the symbolic function of the crowd, this article argues that Poe and Mills present the city as a space of epistemological uncertainty, where identity resists interpretation and the boundaries between observer and observed collapse. The old man and the stroller emerge as a figure who embody the unreadability of the modern metropolis— “the type and the genius of deep crime”—yet both remain fundamentally unknowable. Through the performances of flaneur, the story and the film expose the limits of rational urban observation and the instability of modern subjectivity within the anonymous mass of the crowd. Hence, the article aims to reveal the modern city as a site where visibility does not guarantee knowledge, and where the flaneur’s attempt to decode urban life is undermined by the persistent ambiguity of the crowd.

Keywords: Flaneur, ambiguity, urban, paradox, anonymity, *The Man of the Crowd*

Bio: Yıldıray Çevik, having graduated from Ankara University in 1987, received MA and Ph.D degrees from Hacettepe University. He attended in-service and on the job trainings in DLI, Texas, US in 1990, 2002 and 2006. He completed a post-PhD study at Hebrew University in Jerusalem, Israel, and acted as lecturer at English and American Studies Department in Skopje, N. Macedonia. His interests are British Fiction, short story, Postcolonial Studies, Immigration and Refugee Literature, and Modern and Black American Drama. As a member of ATINER in Greece, IDEA, and UTAD in Turkey, he diversified literary studies in line with articles and conference presentations.

**Conditional Inclusion and Female Precarity in Urban Modernity: Adapting
Istanbul in Netflix's *The Museum of Innocence***
Lecturer Yıldız Hazal ALTINDAĞ, Haliç University

This paper argues that Netflix's *The Museum of Innocence* (2026), directed by Zeynep Günay, adapts Orhan Pamuk's novel by preserving its concerns with obsession, memory, class, and Istanbul while also reworking them through the visual and temporal logic of serial narration. Drawing on feminist urbanism and spatial theory, on the work of Doreen Massey and Leslie Kern, this paper argues that adaptation makes the gendered conditions under which women inhabit the modern city more visible. While the novel presents Istanbul as an archive of desire, memory, and loss, the series translates the urban sensibility into a more spatial and visual form, highlighting streets, shop windows, apartment interiors, stairways, thresholds, and neighborhood routes as structures that regulate movement, encounter, and delay. Like the novel, the adaptation is organized around Kemal's obsessive attachment to Füsün and his unequal class privilege. However, the series intensifies the politics of visibility embedded in the story by showing how Füsün's mobility is shaped by surveillance, respectability, and the risk of scandal. She is not excluded from the city outright; rather, she is incorporated into its social and spatial life on unequal terms. Her urban presence must remain visible enough to be socially legible yet restrained enough to avoid judgment. By contrast, Kemal's movement through Istanbul is less restricted, allowing the city to become an affective archive of masculine desire through pursuit, return, and collection. The paper argues that the Netflix adaptation is both faithful and transformative: it retains the novel's affective and mnemonic relationship to Istanbul yet reimagines the city more explicitly as a gendered regime of conditional belonging.

Keywords: Istanbul, adaptation, urban modernity, female precarity, conditional inclusion

Bio: Yıldız Hazal Altındağ is a Lecturer at Haliç University, Istanbul, Türkiye, and a PhD candidate in English Language and Literature at Istanbul Aydın University, Istanbul, Türkiye. She completed her master's degree in Cultural Studies at Istanbul Bilgi University. She has been teaching English and academic writing at the university level for four years. Her research centers on contemporary drama and performance, with a particular focus on biopolitics and the governance of bodies, health, and affect in late capitalist societies..

**Kentsel Yalnızlığın Sinematografisi: Lost in Translation Filminde Kent,
Yabancılaşma ve Aidiyetsizlik**
Zehra Nur PANKA

Modernite ve küreselleşme süreciyle birlikte metropoller, bireyin hem toplumsallaştığı hem de kalabalıklar içinde derin bir izolasyona sürüklendiği mekanlar haline gelmiştir. Bu çalışma, Sofia Coppola'nın 2003 yapımı Lost in Translation filmi odağında, kentsel mekânın bireysel yabancılaşma ve aidiyetsizlik duyguları üzerindeki etkisini sinematografik bir perspektifle incelemeyi amaçlamaktadır. Film, Tokyo gibi modern bir megapolün parıltılı kaosu ile ana karakterler Bob ve Charlotte'un içsel boşluğu arasındaki tezat üzerinden kentsel yalnızlığı inşa eder.

Çalışmada yöntem olarak nitel analiz benimsenmiş; filmdeki mekân kullanımı, ışıklandırma ve kadraj tercihleri "mekân-insan etkileşimi" bağlamında çözümlenmiştir. Filmdeki Park Hyatt Hotel'in geçici mekân olarak işlevi, kentin neon ışıkları ile karakterlerin melankolisi arasındaki görsel karşıtlık ve dil bariyerinin mekânsal kopukluğu nasıl derinleştirdiği göstergesel ve sosyolojik açılardan ele alınmıştır.

Filmin anlatısı, karakterlerin kentsel dokuyla kuramadığı temasları temsil eden çarpıcı sahnelerle derinleşmektedir. Charlotte'un otel odasındaki pencerenin önünde Tokyo silüetini izlediği sahneler, bireyin megapol karşısındaki varoluşsal yetersizliğini simgelerken; Bob'un Japon iş insanlarıyla dolu bir asansörde görselleşen fiziksel uyumsuzluğu, küresel kentin standartlaşmış yapısı içindeki somut yabancılaşmayı temsil eder. Ayrıca, karakterlerin Tokyo sokaklarındaki anlamlandırılmayan dilsel göstergeler arasındaki kayboluşu, kentin bir anlam karmaşası olarak kurgulandığını vurgulamaktadır.

Araştırmanın bulguları, Tokyo'nun filmde sadece coğrafi bir konum değil, karakterlerin duygusal durumunu yansıtan duygusal bir harita olduğunu göstermektedir. Kentin aşırı uyaran dolu yapısı, karakterlerde duyusal bir aşırı yüklenmeye yol açarak onları kendi iç dünyalarına hapsetmekte ve aidiyet kurmalarını engellemektedir. Özellikle otel odası, asansör ve karaoke bar gibi mekanlar, karakterlerin geçicilik ve aidiyetsizlik hissini pekiştiren ara duraklar olarak işlev görmektedir.

Sonuç olarak, Lost in Translation filminin, kentsel yalnızlığı sadece bir tema olarak işlemediği, kentin mimari ve kültürel dokusunu yabancılaşmanın estetik bir diline dönüştürdüğü gözlemlenmiştir. Film, küresel kentlerdeki bireyin "mekân içinde mekânsızlık" deneyimini, sinematografinin imkanlarını kullanarak somutlaştırdığını göstererek kent-birey etkileşimine dair disiplinlerarası bir bakış açısı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kent ve sinema, kentsel yabancılaşma, aidiyetsizlik, geçici mekân, kültürel izolasyon.

Bio: Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yerel Yönetimler Bölümü 3. sınıf öğrencisi, aynı zamanda İktisat Bölümü ile çift ana dal eğitimine devam ediyor. Marmara Üniversitesi Kent Sorunları ve Yerel Yönetimler Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde (KEYEM) Kurumsal İletişim Asistanı olarak görev alıyor. Eğitim hayatı boyunca yapmış olduğu yaz stajları ve kulüp faaliyetleriyle deneyim kazanmaya devam ediyor.

Zamansal İşaret Öğeleri: Paris'te Gece Yarısı Filminde Kentte Beklemenin ve Kentsel İmajın Zaman Boyutu

Emine KÖSEOĞLU, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Bu çalışma, kentsel imaj kuramını zamansal bir perspektiften yeniden düşünmeyi amaçlamaktadır. Kentin okunabilirliğine dair klasik yaklaşımlar, kentsel işaret öğelerini ağırlıklı olarak görsel ve mekânsal referanslar üzerinden tanımlar. Oysa kent deneyimi bekleme pratikleriyle de şekillenir. Günlük yaşamda bireyler, kentsel mekânı yalnızca yürüyerek ya da geçerek değil, durarak, bekleyerek ve belirli anların gerçekleşmesini izleyerek deneyimler. Bu çalışma, söz konusu bekleme anlarının kentsel imaj üretimindeki rolünü görünür kılmayı hedeflemektedir.

Bu bağlamda çalışmada, tekrar eden bekleme deneyimlerinin sıradan kentsel noktaları “zamansal işaret öğelerine” dönüştürdüğü ileri sürülmektedir. Zamansal işaret öğeleri, fiziksel anıtsallıktan çok zamansal yoğunluk, eşik deneyimi ve bedensel tekrar yoluyla imgeleşen mekânlardır. Bu tür mekânlar, harita üzerinde sıradan ve önemsiz görünebilir, ancak bekleme sırasında yaşanan beklenti, belirsizlik ve tekrar, bu noktaları bireyin zihinsel ve deneyimsel haritasında ayrıcalıklı hâle getirir. Böylece mekân, yalnızca görülen bir yüzey değil, yaşanan bir zaman yoğunluğu olarak anlam kazanır.

Bu kuramsal çerçeve, Paris'te Gece Yarısı filmi üzerinden tartışılacaktır. Filmde karakterin her gece aynı noktada durarak zamanı beklemesi, kentsel mekânın zamansal bir düğüme dönüşmesini görünür kılar. Bekleme burada pasif bir duraklama değil, mekânı anlamlandıran bedensel ve zamansal bir pratik olarak ortaya çıkar. Tekrar eden bu ritüel, sıradan bir kaldırım parçasını bir işaret öğesine dönüştürür ve mekânın hafıza ile kurduğu ilişkiyi açığa çıkarır. Film, bu yönüyle, kentsel deneyimde sıklıkla karşılaşılan ancak çoğu zaman kuramsallaştırılmayan bir durumu yoğunlaştırarak görünür kılar.

Bu bağlamda, filmde öznel olarak kurulan işaret öğesi, izleyici deneyimi aracılığıyla kolektif bir imaj öğesine açılır. Gündelik kent deneyiminde bir bireye ait olan zamansal işaret öğesi, tek başına kentsel imajın parçası sayılmazken sinema, bu öznel deneyimi çoğaltarak paylaşılabılır hâle getirir. Film aracılığıyla aynı bekleme anına tanıklık eden izleyiciler, empati yoluyla bu mekânı ortak bir zamansal referans olarak içselleştirir. Böylece bireysel bir deneyim, temsil ve izleme süreci üzerinden kolektif bir kentsel imaj öğesine dönüşür.

Nihayetinde çalışma, kentsel imajın yalnızca biçimsel referanslardan değil, zamansal deneyimlerden de üretildiğini savunarak kente dair fenomenolojik bir genişleme önermektedir. Kent bu bağlamda salt yürünen bir alan değil, beklenen, askıya alınan ve hatırlanan zamanların örgüsü olarak ele alınabilir. Bekleme, bu görünmeyen zamansal haritayı kuran temel pratiklerden biri olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Zamansal işaret öğeleri, kentsel imaj, bekleme fenomeni, sinema ve kent, Paris'te Gece Yarısı

Bio: Emine Köseoğlu, mimari tasarım, çevresel psikoloji ve kentsel morfoloji alanlarında uzmanlaşmış bir akademisyendir. 2002 yılında Trakya Üniversitesi, Mimarlık Bölümü'nden mezun olmuştur. Otel lobilerindeki kültürlerarası mekânsal algı üzerine hazırladığı tezi ile Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'ndeki yüksek lisans eğitimini 2004 yılında; mekânsal okunabilirliğin biçimsel, dizimsel ve öznel yönlerini araştırdığı tezi ile doktora eğitimini aynı kurumda 2012 yılında tamamlayan Köseoğlu, Nisan 2018 tarihinde Doçent

unvanı aldı. 2006-2012 yılları arasında YTÜ’de araştırma görevlisi olarak çalıştı. Son çalışma yeri olan FSMVÜ Mimarlık Bölümü’nde Şubat 2014’te yardımcı doçent olarak başladığı görevine Eylül 2023’ten beri profesör unvanı ile devam etmektedir. Akademik üretkenliği seven Köseoğlu’nun uzmanlık alanları çerçevesinde 150’ye yakın yayını bulunmaktadır. Çalışmaları, Yapı, Mimar.ist, Mimarlık, Arkitekt, İTÜ A/Z, ARCHNET-International Journal of Architectural Research, Journal of Balkan and Near Eastern Studies, Visual Studies, Urban Research and Practise, Leisure Studies, IDA International Design and Art Journal gibi dergilerde yayımlanmıştır. Akademik dergilerde ve kongrelerde editörlük, kurul üyelikleri ve hakemlik görevlerine devam etmekte; son dönemlerde BAP, TÜBİTAK ve COST Action projelerinde yürütücü ve araştırmacı olarak görev almaktadır. Yaklaşık son on yıldır, algısal mekân araştırmalarını, fenomenoloji düzleminde ve mimarlık-edebiyat ve mimarlık-sinema kesişiminde gerçekleştirmeye odaklanmıştır.

Geleceğin Kentlerini Yedinci Sanat Üzerinden Düşünmek: Bilimkurgu

Sinemasında Spekülatif Mekân

Tuğba BOZAN, İstanbul Kent Üniversitesi

Sinema, kurgu ile gerçekliğin iç içe geçtiği bir tür hayal kurma mecrasıdır; bu yönüyle yalnızca mevcut dünyayı temsil etmekle kalmaz, henüz oluşmamış mekânlara dair duysal ve düşünsel deneyimler üretme potansiyeli de taşır. Bu çalışma, çizgi romanlardan uyarlanan bilimkurgu filmlerinde karşımıza çıkan kentsel kurguları, sinemasal bir fonun ötesinde, geleceğin kentlerine ilişkin yaratıcı bir düşünme ve araştırma alanı olarak ele almaktadır. Çizgi romanın hibrit estetiği, metin ve görüntünün ardışık bir anlatı formunda birleşmesi, hikâye ve atmosferin daha başlangıçta görsel bir zemin üzerinde inşa edilmesine imkân tanırken, sinemanın hareket, ışık, ritim ve mekânsal deneyim yaratma kapasitesiyle buluştuğunda bu spekülatif taslaklar daha yoğun ve katmanlı bir kentsel tahayyüle dönüşür.

Judge Dredd, Akira ve Ghost in the Shell gibi uyarlamalarda görüldüğü üzere kent, anlatının arka planındaki bir sahneden ziyade toplumsal ilişkilerin, teknolojik dönüşümlerin ve alternatif yaşam biçimlerinin görünür hâle geldiği spekülatif bir mekâna dönüşür. Çizgi romanın tasarımsal niteliği ile sinemanın duysal gücünün birleşimi, henüz var olmayan kentsel biçimlerin hem tasarlanabilir hem de deneyimlenebilir bir gelecek mekânına dönüşmesini sağlar.

Bu çalışma, sanat temelli araştırma yaklaşımından yararlanarak, çizgi roman–sinema ilişkisinin ütopya, distopya ve spekülatif mekânsallık üzerine yeni bir kavramsal araç sunduğunu ileri sürmektedir. Böylece bilimkurgu sinemasında üretilen kentsel kurgu, geleceğin şehirlerini düşünmek için yaratıcı bir araştırma alanı olarak konumlanmaktadır..

Anahtar Kelimeler: Ütopya, distopya, bilim kurgu, sinema, çizgi roman, kent

Bio: Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama lisans eğitimini 2003 yılında tamamladıktan ve devamında uzun yıllar kurumsal alanda çalıştıktan sonra, 2018 yılında yeniden akademiye dönerek Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde Resim lisansını tamamladı. Halen aynı üniversitede Sanatta Yüksek Lisans eğitimini sürdürüyor. Sanatsal üretimleri özellikle kent, ekoloji, psiko-coğrafya, posthumanizm ve spekülatif mekânsallık temaları etrafında şekillenmekte.

Çalışmalarında, sanat ile şehircilik disiplinleri arasında köprü kurarak hem akademik hem sanatsal bağlamda üretimlerine devam ediyor. Aynı zamanda İstanbul Kent Üniversitesi, Kentsel tasarım ve Peyzaj Mimarlığı bölümünde 1. sınıf tasarım stüdyo derslerine öğretim görevlisi olarak katkı sunuyor.

Mekânin İktidari: The Brutalist Filminde Kimlik ve Varoluşun İnşası

Havva Beril BAL, Avrasya Üniversitesi

Ümran Sofuoğlu DEMİRBAŞ, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi,

Berrin TUZCUOĞLU, Avrasya Üniversitesi

Sinema, insanın kendini ve dünyayı anlama sürecinde yalnızca bir görsel anlatım aracı değil, aynı zamanda felsefi ve entelektüel bir ifade biçimi olarak da öne çıkar. Zaman, mekân ve hareketi bütüncül bir yapıda işleyerek gerçekliği özgün biçimde yansıtır. İzleyiciyle kurduğu doğrudan etkileşim sayesinde bireysel düşüncüyü harekete geçirir, varoluşa dair sorgulamalara alan açar ve dönemin ruhunu yansıtan toplumsal bellek oluşturur.

Mekân, içinde yaşanan fiziksel bir alan olmanın ötesinde, iktidar ilişkilerinin biçimlendiği ve yeniden üretildiği toplumsal bir yapıdır. 20. yüzyılın önemli düşünürlerinden Michel Foucault'ya (d. 1926 Poitiers, Fransa) göre mekânlar, toplumların basit yansımaları değil; aksine, toplumları kuran, şekillendiren ve dönüştüren etkin araçlardır. Bu perspektiften bakıldığında, kent mekânları da farklı iktidar ilişkilerinin yoğunlaştığı, toplumsal düzenin kurulduğu ve yeniden üretildiği alanlar olarak öne çıkmaktadır. Dolayısıyla bireyin kimliği ve varoluşu, büyük ölçüde içinde bulunduğu kentsel mekânlar tarafından belirlenmektedir.

Bu çerçevede sinema, mekân kavramını sadece fiziksel bir alan olarak değil, aynı zamanda toplumsal ilişkilerin ve bireysel kimliklerin şekillendiği dinamik bir araç olarak da kullanmaktadır. Sinemada kent, yalnızca bir arka plan değil; bireyin hareket ettiği, sınırlandığı ve konumlandığı bir deneyim alanı olarak temsil edilmektedir. Başka bir yaklaşımla sinema, görsel imajlar aracılığıyla varoluşsal ve toplumsal konuları felsefi bir düzlemde düşünme imkânı sunmaktadır.

Çalışmanın konusu olan The Brutalist filmi de bu bağlamda, kentsel mekânın iktidar ilişkileri ve bireyin kimlik arayışındaki rolünü sinematografik bir anlatımla derinleştirerek izleyiciyi düşünsel bir sürece götürmektedir. Böylece film, yalnızca bir yaşam hikâyesi anlatmakla kalmaz, aynı zamanda kent, mekân ve iktidar arasındaki karmaşık ilişkiyi estetik ve felsefi boyutlarıyla sorgulamaktadır.

The Brutalist (2024) filmi, II. Dünya Savaşı sonrası Avrupa'dan Amerika'ya göç eden bir mimarın yaşamını ve bu dönemin zorluklarını tarihsel bir bağlamda ele almaktadır. Savaş sonrası politik, sosyal ve ekonomik etkiler, bireyin kimlik arayışı ve kentsel mekânla ilişkisi üzerinden aktarılmaktadır.

Yönetmen Brady Corbet, tarihsel gerçeklikleri karakterin iç dünyasıyla ilişkilendirerek izleyiciye bir deneyim sunmaktadır. Başkarakter László Tóth, mimarlık aracılığıyla yeni bir kimlik inşa etmeye çalışırken, idealleriyle sistemin beklentileri arasında sıkışmaktadır. Film, bu çatışmayı ve kentsel mekânın kimlik kurucu rolünü felsefi bir bakışla işlemektedir.

Bu doğrultuda çalışmanın amacı, varoluş ve iktidar arasındaki bağlamda kentsel mekânın nasıl bir mücadele alanına dönüştüğünü analiz etmektir. Üç bölümden oluşan film; güçle tanışma, kimliğin oluşumu ve kimliğin kabulü temaları çerçevesinde ele alınacaktır. Bu doğrultuda filmdeki önemli sahneler ayrıntılı olarak incelenecek ve elde edilen bulgular Michel Foucault'nun mekân-iktidar ilişkisi çerçevesinde değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: İktidar, kentsel mekân, kimlik, Michel Foucault, sinema

Bio: Havva Beril BAL, Öğr. Gör., Avrasya Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Trabzon. 2006 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi, Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümünden mezun oldu. 2006-2014 yılları arasında özel sektörde tasarımcı olarak çalıştı. 2017’ de Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Anabilim dalında başladığı yüksek lisans eğitimini tamamladı. 2015 yılında yarı zamanlı öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladığı Avrasya Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümünde 2018 yılından itibaren öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. 2020 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi, Endüstriyel Tasarım Anabilim dalında başladığı doktora eğitimine hala devam etmektedir.

Ümran Sofuoğlu Demirbaş, Doktora Öğrencisi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İç Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul. 2016 yılında Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü’nde başladığı lisans eğitimini tamamladı. 2018 yılında özel sektörde iç mimar olarak çalıştı. 2023 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Anabilim dalında yüksek lisans eğitimini tamamladı. 2023 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Anabilim dalında başladığı doktora eğitimine halen devam etmektedir. 2019-2023 yılları arasında Avrasya Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümünde araştırma görevlisi olarak görev yapmıştır.

Berrin Tuzcuoğlu, Öğr. Gör., Avrasya Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Trabzon. 2011 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, İç Mimarlık Bölümünden mezun oldu. 2011-2015 yılları arasında özel sektörde iç mimar olarak çalıştı. 2021 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim dalında yüksek lisans eğitimini tamamladı. 2022 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mimarlık Anabilim dalında başladığı doktora eğitimine hala devam etmektedir. 2016 yılında araştırma görevlisi olarak başladığı Avrasya Üniversitesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümünde 2018 yılından itibaren öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.

Jia Zhangke'nin 24 City Filminde Mekân, Özne ve Post-Sosyalist Dönüşüm

Bilge İPEK, İstanbul Gelişim Üniversitesi

Çin sinemasında kuşak adlandırılması, Pekin Film Akademisi'nden mezun olunan döneme göre yapılmakta ve her kuşağın kendine ait bir sinemasal dili oluşturduğu görülmektedir. Akademiden 1990'lı yıllarda mezun olan ve ilk filmlerini bu dönemde yapan Zhang Min, Jian Wen, Zhang Yuan, Lou Ye, Jia Zhangke gibi yönetmenler “Altıncı Kuşak” yönetmenler olarak adlandırılmaktadır. Deng Xiaoping döneminin açık kapı politikalarının bir yansıması olarak bu yönetmenlerin filmleri, sosyalist dönemden post-sosyalist döneme geçiş sürecini ele almakta ve Çin'in dönüşen toplumsal yapısı ile kent sorunlarına dair eleştirel bir alan açmaktadır. Bu durum, Altıncı Kuşak yönetmenlerden kenti odağına alan ve post-sosyalist döneme dair eleştirel bir perspektif geliştiren yönetmenlerin “Kent Kuşağı” altında değerlendirilmesini de beraberinde getirmiştir. Bu kuşağın önemli temsilcilerinden biri olan Jia Zhangke, kurmaca ve belgesel filmlerinde çoğunlukla Çin'de kentlerin ve işçi sınıfının dönüşümünü gündelik hayatın küçük hikâyeleri üzerinden anlatmaktadır.

Bu çalışma, belgesel-kurmaca türünün bir örneği olarak Jia Zhangke'nin 24 City (2008) filmine odaklanmaktadır. Film, “Factory 420” adlı bir fabrikanın “China Resources Land: 24 City” projesine dönüşüm sürecini konu almakta ve beş gerçek, dört kurmaca karakterle yapılan röportajlardan oluşmaktadır. Bu röportajlar, fabrikada çalışan ya da aileleri bu fabrikada çalışmış olan üç farklı kuşağın deneyimleri üzerinden şekillenmektedir. Fabrikanın kentin dışına taşınarak bulunduğu alanın toplu konut ve alışveriş merkezine dönüştürülme süreci, Mao Zedong'un sosyalist politikalarından Deng Xiaoping sonrası post-sosyalist dönemde yaşanan kentsel ve endüstriyel dönüşümle paralellik göstermektedir. Bu dönüşüm sürecinde, fabrikanın işçilerinin Mao Zedong dönemine kıyasla daha güvencesiz bir konuma kaydığına, kentsel dönüşümlerle beraber fabrikanın yıkılarak alışveriş merkezine dönüştürüldüğüne tanıklık edilir. Filmde yer alan karakterler, çoğunlukla yıkılmış fabrika ya da bina gibi mekânlar içerisinde konumlandırılmaktadır. Bu bağlamda, Jia Zhangke, kentin yıkımı ile karakterlerin deneyimleri arasında doğrudan bir ilişki kurarak politik dönüşümü mekân ve özne üzerinden paralel bir biçimde kurgulamaktadır. Karakter geçişlerinde kameraya doğrudan bakan işçiler yer alır; yıkılmış fabrika ve bina mekânlarında kameraya doğru bakan bu işçilerin görüntüleri ile bir sonraki karakterin hikâyesine geçiş yapılır. Bu fotografik sahneler zamanı adeta durdurarak izleyiciye önceki karakterin hikâyesi üzerine düşünme imkânı sunmaktadır.

Bu çalışma, 24 City filmi üzerinden Çin'in politik dönüşümünün özne ve mekân üzerinden nasıl temsil edildiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel bir yöntemeye dayanan çalışmada, amaçlı örnekleme seçilmiş 24 City filmi üzerinden Çin'in toplumsal dönüşümü sosyolojik film analizi yöntemi ile ele alınmaktadır. Sonuç olarak film, gerçek ve kurgusal karakterlerin diyalogları ve filmde geçen mekânlar ile sosyalist ve post-sosyalist dönem arasındaki farkları ortaya koymakta ve izleyicinin bu dönüşüme tanıklık etmesine olanak tanımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Jia Zhangke, Çin sineması, 24 City, kent kuşağı, post-sosyalist dönem

Bio: 1989 yılında Paris'te doğdu. İstanbul Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema bölümünden lisans derecesini aldı. Gelişim Üniversitesi Yeni Medya İletişim ve Habercilik ile Marmara Üniversitesi İletişim Bilimleri alanlarında yüksek lisans eğitimlerini tamamladı. Marmara Üniversitesi Sinema Anabilim Dalı'nda yürüttüğü doktora eğitimini 2025 yılında tamamladı. Halen Gelişim Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema bölümünde Dr. Öğretim

Üyesi olarak görev yapmaktadır. Çalışma alanları postkolonyal sinema, sinema seyir deneyimleri, sanat ve politika üzerinedir..

Kentte Karşı-Görüntü: Gözetleme Kamerası Oyuncuları ve NOBESE Festivali

Gülsen ŞENOL, İstanbul Galata Üniversitesi

Gözetim teknolojileri ile kamusal alana yerleştirilen kapalı devre kamera sistemleri (MOBESE/CCTV), kent mekânını okunabilir, izlenebilir ve kontrol edilebilir bir yüzey olarak yeniden kurar. Operasyonel görme rejimi ile birlikte politik bir temsil mekanizması üretir. Güvenlik ve kontrol amacıyla tasarlanmış olmalarına rağmen, kent yaşamını kesintisiz bir görüntü akışı olarak kaydederken kendine özgü bir görsel süreklilik oluşturur ve kamusal alanın gündelik akışını uzaktan takip edilen bir sahneye dönüştürür. Böylece gözetim teknolojileri, niyet edilmemiş biçimde sinematografik bir süreklilik üretirken aynı zamanda kendi kırılma noktalarını da açığa çıkarır. Bu çalışma, gözetim teknolojilerinin ürettiği görsel rejimin kent mekânını nasıl sinematografik bir yüzeye dönüştürdüğünü ve sanatsal müdahaleler aracılığıyla nasıl tersine bir anlatı oluşturabileceğini tartışır.

İstanbul'da 2000'li yılların başında MOBESE sisteminin yaygınlaşmasına bir tepki olarak ortaya çıkan NOBESE Festivali ve Gözetleme Kamerası Oyuncuları bu tartışmanın odağını oluşturur. Galatasaray Meydanı ve Mis Sokak gibi yoğun gözetim altındaki kamusal alanlarda doğrudan güvenlik kameralarına yönelen bu performanslar, gözetim altyapısını pasif bir kayıt mekanizması olmaktan çıkararak performatif bir karşılaşma alanına dönüştürür. Kamera ve güvenlik odası, bu müdahalelerle birlikte eylemin akışına dahil olan bir izleyici konumuna yerleşir. Gözetleme Kamerası Oyuncuları'nın pratikleri, gözetim görüntüsünün denetim işlevini saptırarak oyun, karşılaşma ve birlikte olma ihtimallerini açığa çıkarır. Bu doğrultuda performatif müdahaleler, mevcut görsel rejimde kesintiler ve sapmalar üretir. Çalışma, bu eylemlere ait belge, arşiv materyali ve görsel kayıtlar üzerinden gözetim altyapısının nasıl yeniden kurulduğunu ve kentsel görünürlük rejimindeki asimetritlerin nasıl açığa çıktığını tartışır.

Bu çerçevede gözetim teknolojileri, sabit ve kapalı yapılar olmaktan ziyade, sanatsal ve performatif müdahalelerle dönüşebilen ve yeniden kurgulanabilen görsel-politik alanlar olarak düşünülebilir. Güvenlik kameralarını izleyici konumuna yerleştiren bu eylemlerle birlikte gözetim görüntüsü ve kamusal alan, bir denetim aracından performatif bir karşı-görüntü alanına dönüşür. Bu bağlamda çalışma, gözetim altyapılarının yalnızca kontrol ve denetim mekanizmaları üretmediğini; sanatsal müdahaleler aracılığıyla mevcut denetim rejiminin sorgulanabildiği alternatif bir görsel-politik alan açtığını ileri sürer.

Anahtar Kelimeler: NOBESE Festivali, gözetim teknolojileri, karşı-görüntü, kamusal alanda performans, sanatsal müdahale

Bio: Lisans derecesini Bilkent Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden 2018 yılında aldı. Kadir Has Üniversitesi Tasarım Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini 2023 yılında tamamladı. Çalışmaları mimarlık, kent ve sanat kesişiminde konumlanmaktadır. Kentsel mekânın performatif anlatıları, inşa ve yıkım süreçleri, görüntü üretim teknolojileri ve eleştirel sanat pratikleri üzerine çalışmaktadır. Galata Üniversitesi İletişim ve Tasarım Bölümü'nde öğretim görevlisidir.

Etik Bir Tanıklık Olarak Kent Sineması: Tabutta Rövaşata ve Rosetta

Fikriye Gözde MOCAN, İstanbul Gelişim Üniversitesi

Bu bildiri, kentin sinemada sadece anlatının geçtiği bir mekân değil, etik karşılaşmaların üretildiği ve sınandığı bir alan olarak nasıl kurulduğunu incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel sorusu, kent sinemasının seyirciyi estetik bir izleyici konumundan çıkararak etik bir tanıklık pozisyonuna yerleştirip yerleştirmedir. Bu soru, filozof Emmanuel Levinas'ın etik görüşü çerçevesinde ele alınmakta; özellikle 'öteki', 'ötekiyle karşılaşma', 'sorumluluk' ve 'yüz' kavramları üzerinden tartışılmaktadır. Levinas'a göre etik, ötekinin yüzüyle karşılaşma anının biricikliğiyle ilgilidir. Sinema ise bu karşılaşmayı mümkün kılan ya da görünmezleştiren bir temsil düzeni üretmektedir. Bu bağlamda kemara, kadraj ve anlatı tercihleri sadece estetik değil, aynı zamanda etik sonuçlar da doğurmaktadır.

Türkiye sinemasından Tabutta Rövaşata (1996) ve Avrupa sinemasından Rosetta (1999), kentsel dışlanma ve kırılma deneyimini ele alan iki film olarak değerlendirilebilir. Tabutta Rövaşata, kentte barınma ve aidiyet ilişkilerinin dışında kalan bir karakter üzerinden, ötekini dramatize etmeden ya da açıklamaya çalışmadan, seyirciyi çözüm sunmayan etik huzursuzlukla baş başa bırakmaktadır. Kent burada dışlayıcılığın somut bir mekânı olarak belirlemektedir. Rosetta ise kamerasını karakterin bedenine ve yüzüne yakın tutarak, seyirciyi güvenli bir mesafe tanımamaktadır. Diğer bir ifadeyle kent yoksulluğunu estetik bir nesneye dönüştürmeden, bedensel ve duygusal mazur bırakma alanı olarak sunmaktadır.

Her iki film farklı bağlamlarda üretilmiş olmalarına rağmen, kenti ötekiyle karşılaşmanın rahatsız edici ama kaçınılmaz bir mekânı olarak kurmaktadır. Bu bildiri, kent sinemasının etik bir düşünme alanı olarak da ele alınıp değerlendirilebileceğini ve sinemanın, görünmez kılınan hayatlara yönelik sorumluluk bilinci üretme olanağı taşıdığını da ileri sürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kent sineması, etik karşılaşma, öteki, sorumluluk, kentsel dışlanma

Bio: Dr. Öğr. Üyesi Fikriye Gözde Mocan, lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimini Yeditepe Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezini Aristoteles'te Entelekhia Kavramı (2012), doktora tezini ise The In-Between: Thinking Together without the Common (Agamben, Levinas, Buber) başlığıyla 2019 yılında tamamlamıştır.

Akademik çalışmalarını etik, siyaset felsefesi, fenomenoloji, Aristoteles düşüncesi ve çağdaş kıta felsefesi ekseninde sürdürmektedir. Levinas, Agamben, Buber, Heidegger ve Aristoteles üzerine yoğunlaşan makaleleri ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde yayımlanmıştır. Ayrıca çağdaş siyaset, iktidar, toplumsal cinsiyet ve sinema üzerine yayımlanmış kitap bölümleri bulunmaktadır.

İstanbul Gelişim Üniversitesi'nde Doktor Öğretim Üyesi olarak görev yapmakta; felsefe ve sosyoloji alanında lisans ve lisansüstü düzeyde dersler vermektedir. Aynı zamanda Sosyoloji Anabilim Dalı'nda yüksek lisans tezleri yönetmekte olup, gözetim kapitalizmi, habitus, beyin göçü ve siyaset felsefesi gibi çeşitli konularda tamamlanmış tez danışmanlıkları bulunmaktadır.

Çalışmaları, etik karşılaşma, birlikte-varoluş ve siyasal düşüncenin güncel tartışmaları etrafında şekillenmektedir..

Kent, Sinema ve Planlama Eğitimi: Kentsel Mekânın Görsel Temsilleri Üzerinden Bir Deneysel Eğitim Çalışması

*Dr. Şenol ERENŞOY, Kırklareli Üniversitesi
Tuba Peren ERENŞOY, İstanbul Gelişim Üniversitesi*

Çalışma, Kırklareli Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde 2024–2025 ve 2025–2026 eğitim öğretim yıllarında yürütülen ders uygulamalarına dayanmaktadır. Araştırma kapsamında II. sınıf Atölye I, III. sınıf Atölye III ve IV. sınıf Mesleki Deneyim dersleri çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmalar incelenmiştir. Çalışmanın amacı, sinemanın şehir planlama ve kent sosyolojisi bağlamında nasıl bir eğitim aracı olarak değerlendirilebileceğini ortaya koymaktır. Bu çerçevede araştırmanın temel sorusu, görsel anlatıların planlama eğitiminde öğrencilerin kentsel süreçleri kavrama biçimlerine nasıl katkı sağlayabileceğidir.

Romalı mimar Vitruvius, iki bin yıl önce kaleme aldığı *De Architectura* adlı eserinde mimarın yalnızca teknik bilgiye değil, farklı sanat ve bilim dallarına hâkim geniş bir bilgi birikimine sahip olması gerektiğini ifade etmektedir. Vitruvius'a göre mimarlık eğitimi teori ile pratiğin birlikte geliştiği bir süreçtir. Mimarın görevi yalnızca üretmek değil, aynı zamanda üretilen mekânı düşünsel olarak açıklayabilmektir. Vitruvius'un yaklaşımı, mimarlık ve şehir planlama eğitiminde disiplinler arası öğrenme araçlarının kullanılmasının önemini ortaya koymaktadır.

Kentlerin biçimlenmesinde önemli rol oynayan şehir plancılarının yetiştirilmesi, teknik bilginin yanı sıra toplumsal, kültürel ve mekânsal süreçleri kavrayabilme becerisine dayanan çok yönlü bir eğitim sürecini gerektirmektedir. Bu nedenle planlama eğitiminde öğrencilerin kent olgusunu farklı disiplinler üzerinden değerlendirebilecekleri alternatif öğrenme araçlarının kullanılması önem kazanmaktadır. Bu çalışmada sinemanın, karmaşık kentsel kavramların öğrenciler tarafından daha somut ve deneyimsel biçimde anlaşılmasına katkı sağlayabilecek bir araç olup olmadığı araştırılmıştır.

Araştırma yöntemi olarak ders süreçleri içinde gerçekleştirilen film gösterimleri ve sonrasında yapılan sınıf içi tartışmalar değerlendirilmiştir. Bu kapsamda planlama eğitimi ile ilişkilendirilebilecek farklı temalara sahip filmler seçilmiştir. Stanley Kubrick'in 2001: A Space Odyssey (1968) filmindeki açılış sahneleri, insanlığın doğa ile kurduğu ilişkinin evrimi üzerinden insan-çevre ilişkisini tartışmaya açan bir çerçeve sunmaktadır. Damien Chazelle'in Whiplash (2014) filmi disiplin ve mesleki adanmışlık temaları üzerinden değerlendirilmiş; Milos Forman'ın Amadeus (1984) filmi ise rekabet ve yaratıcı üretim süreçleri bağlamında tartışılmıştır. Ayrıca Yavuz Turgul'un Eşkiya (1996) filminde yer alan bazı sahneler sürdürülebilirlik kavramının gündelik yaşamla kurduğu ilişkiyi tartışmaya açan örneklerden biri olarak ele alınmıştır. Çalışmanın son aşamasında Serpil Altın'ın Bir Zamanlar Gelecek: 2121 (2022) filmi demografik dönüşüm ve yaşanan nüfus bağlamında incelenmiştir.

Sonuç olarak üç farklı sınıf düzeyinde yürütülen bu deneysel eğitim süreci, sinemanın şehir planlama eğitiminde öğrencilerin kentsel kimlik, mekânsal kullanım ve kent-toplum ilişkileri üzerine düşüncelerini destekleyen önemli bir pedagojik araç olduğunu göstermektedir. Görsel anlatıların planlama eğitimi ile birlikte ele alınması, kentleşme süreçlerinin sosyokültürel boyutlarını anlamada disiplinler arası bir yaklaşım sunma potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda sinema, kentsel mekânın yalnızca fiziksel değil aynı zamanda kültürel ve sembolik temsillerini görünür kılan bir anlatı biçimi olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Şehir planlama eğitimi, sinema ve kent, kentsel mekânın temsili, görsel anlatı ve mekân, disiplinlerarası öğrenme

Bio: Dr. Şenol ERENŞOY: 1958 yılında İstanbul’da doğmuştur. Lisans eğitimini 1983 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü’nde, Prof. Dr. Tuğrul Akçura danışmanlığında hazırladığı “Mersin–Mezitli Beldesi Soli Harabelerinin Kentsel Yerleşime Etkisi” başlıklı bitirme projesi ile tamamlayarak şehir plancısı unvanını almıştır. 1985 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Kentsel Planlama Yüksek Lisans Programı’ndan, Prof. Dr. Mehmet Çubuk danışmanlığında hazırladığı “Toplumsal Değişimin Mekânsal Görünümü ve Islah İmar Planları” başlıklı tez ile mezun olmuştur. Doktora eğitimini yine Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi’nde, Prof. Dr. Kemal Ahmet Aru danışmanlığında hazırladığı “Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılaşması” konulu tez ile tamamlayarak 1991 yılında doktora derecesini almıştır. Kamu hizmeti kariyerinin ardından 2023 yılında yaş haddinden dolayı T.C. İçişleri Bakanlığı Tekirdağ Valiliği’nden emekli olmuştur.

Tuba Peren ERENŞOY: 1992 yılında İstanbul’da doğmuştur. İstanbul Gelişim Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Doktora Programı öğrencisidir ve Türk kimliği üzerine araştırmalar yürütmektedir. Çalışmaları kimlik teorisi, inşacılık yaklaşımı ve kent çalışmaları kesişiminde konumlanmakta; özellikle mekânın kimlik inşasındaki rolüne odaklanmaktadır. İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi’nde Uluslararası İlişkiler alanında lisansını almıştır. İlk yüksek lisansını Paris’te tamamlamış ve Osmanlı İmparatorluğu’ndaki Katolik, Yahudi ve Protestan toplulukların dönüşümünü Osmanlı kimliği bağlamında incelemiştir. İkinci yüksek lisansını Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi’nde tamamlayarak kentlerin dışil kimliği üzerine çalışmıştır. Güncel akademik araştırmaları, Türk kimliğinin inşası ile kent ve mekân ilişkisini karşılaştırmalı ve kuramsal bir perspektifle ele almaktadır

Kamerayı Tutmak: Kentsel Çatışma Mekânındaki Buluntu Görüntünün Ekranaya Kurgulanması

Su SEZER, İstanbul Galata Üniversitesi

Güçlenen otoriter rejimlerin kentsel denetim mekanizmalarını yoğunlaştırması karşısında, sivil video kaydı ve karşı-gözetim pratikleri elzem bir politik eyleme dönüşmüştür. Kamusal mekânda uyuşmazlığın en görünür biçimi olan emniyet güçleri ile protestocuların karşı karşıya geldiği çatışma anlarında protestocunun elindeki kamera, karşı-gözetim pratiğinin somut aracı olarak hem anlık koruma hem kalıcı belgeleme işlevi üstlenmektedir. Bu ham görüntüler izleyiciyi bedensel ve duygusal düzeyde harekete geçirerek toplumsal belleğe kazınan imgelerdir. Buluntu görüntülerin kurguya katılmasıyla üretilen aktivist protesto belgeselleri orada bulunan / bulunmayan izleyicileri de aynı politik anın tanığı ve ortağı haline getirir.

Çalışmanın temel hipotezi, protestodaki öznedede oluşan eş zamanlı korku ve güçlenme hissini barındıran özgün duygusal deneyimin en iyi bu buluntu görüntüler aracılığıyla aktarılabilirliği. Bu doğrultuda çalışma, 2021 sonrasında Boğaziçi Direnişini konu alan belgeseller arasından amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş beş filmi inceler. Analizin odağı, sahadan çekilmiş buluntu görüntülerin kurgu içinde nasıl bir mekânsal deneyim yarattığıdır. Bu görüntülerin filmde hangi anlarda devreye girdiği, montaj aracılığıyla fiziksel mesafeyi nasıl aştığı ve izleyicide “orada olma” hissini nasıl kurduğunu incelenmektedir.

Biçimsel düzlemde bulgular, buluntu görüntü montajının fiziksel mesafeleri aşarak bir “sinematik coğrafya” inşa ettiğini ortaya koymaktadır. İşlevsel düzlemdeyse bulgular, “militan kanıt” kavramıyla örtüşür biçimde, bu görüntülerin estetik yoğunluk bakımından diğer belgesel materyalleri nasıl ayrıştığını göstermektedir. Diğer imajlar bu deneyimi bilişsel düzeyde aktarabilirken, sahadaki kameranın titreyen, kesintili ve tehlike içindeki görüntüsü izleyiciyi de bedensel olarak o mekâna taşıyan biricik araçtır. “Kamerayı aç ve kaydet” gibi sloganların doğurduğu pratik, görünmez kılınmak istenen görünür hâle getiren ve bu görünürlüğü kolektif bir mekânsal deneyime dönüştüren bir direniş eylemidir.

Sonuç olarak araştırma, dijital yeniden üretim olanaklarının genişlediği günümüzde dahi, çatışma anında sahadaki kamera tarafından üretilen buluntu görüntünün ikame edilemez bir konumda kaldığını göstermektedir. Bu görüntüler, güçlü bir duygusal deneyim iletirken arşiv niteliğiyle toplumsal ve politik belleği de şekillendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aktivist belgesel, buluntu görüntü, karşı-gözetim, sinematik coğrafya, kentsel çatışma alanı, Boğaziçi direnişi, militan kanıt

Bio: Lisans eğitimini 2021 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü’nde, yüksek lisansını 2024 yılında Bilkent Üniversitesi Mimarlık Bölümü’nde tamamladı. 2023 Bahar döneminde AURA İstanbul sertifika programında katılımcı oldu. Güncel olarak İstanbul Teknik Üniversitesi Mimari Tasarım Programı’nda doktora çalışmalarını sürdürmekte ve İstanbul Galata Üniversitesi İletişim ve Tasarım Bölümü’nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Araştırmaları kent, kamusal mekân ve gündelik hayat ekseninde mekân-politika ilişkilerine odaklanır. Kentsel belleğin canlandırılması yolunda oyunlar ve eskizler ile birleştirdiği kent gezileri ve atölyelerinde kolaylaştırıcılık yapmaktadır.

Eko-Turizm Söylemi Ardındaki Neoliberal Çelişkiler: Hiçbir Şey Normal Değil
Belgeseli Üzerine Yapısökümcü Bir Okuma
Eda TÜRKAY, İstanbul Gelişim Üniversitesi,
Gökçe UZGÖREN, İstanbul Gelişim Üniversitesi

1980’li yıllar, Türkiye’nin küresel neoliberal sisteme entegrasyon sürecinde turizmin stratejik bir sermaye birikim aracına dönüştüğü ve “doğaya kaçış” arayışlarının ticarileşmeye başladığı bir dönemi simgeler. Ceylan Özgün Özçelik’in “Hiçbir Şey Normal Değil” belgeseli, bu dönemin “eko-tatil köyü” modelini ele alarak, özgürlükçü söylemlerin arkasına gizlenmiş sömürü pratiklerini arşivsel bir tanıklıkla sunar.

Bu bildiri, belgeseli nitel içerik analizi ve Jacques Derrida’nın yapısöküm yaklaşımı çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Yapısökümcü okuma aracılığıyla doğa/sermaye, yerel/küresel, özgürlük/emek ve sürdürülebilirlik/sömürü gibi ikilikler (kapitalizme içkin çelişkiler) çözümlenmekte; hem eko-turizm söyleminin hem de belgesel anlatısının içsel çelişkileri görünür kılınmaktadır. Bu analizin bir uzantısı olarak David Harvey’in mekânsal-zamansal sabiteler kuramından yararlanılarak, neoliberal “yeşil” söylemin ve eko-turizm anlatısının estetik deneyim vaadi altında normalleştirdiği sömürü pratikleri ile bu anlatıların sinema aracılığıyla toplumsal hafızada nasıl kurgulandığı tartışmaya açılmaktadır. Belgesel sinema, bu vakada sadece bir kayıt aracı değil, neoliberal politikaların yarattığı “eko-distopyaların” deşifre edildiği politik-ekonomik bir eleştiri alanıdır. Analiz edilen vaka, 80’lerin sahte spiritüelliğinin ve “yeşil aklama” (greenwashing) pratiklerinin günümüzdeki modern turizm modellerine nasıl miras kaldığını göstermektedir.

Belgeselin sinematografik dili, bu çelişkileri “normal olmayan” bir atmosfer içinde sunarak, sinema endüstrisinin toplumsal travmalarla ve sistem hatalarıyla yüzleşme işlevini de yerine getirmektedir. Filmdeki görsel ve işitsel göstergeler; (a) eşitsiz gelişimin mekansal tezahürleri ve (b) doğanın metalaşması ve yeşil aklama temaları altında kategorize edilmiştir. Eko-tatil köyü söylemi etrafında kurulan sürdürülebilirlik, doğallık ve yerellik iddialarının nasıl bir neoliberal rasyonalite ve tahakküm biçimi ürettiği ve bunun görsel işitsel tercihlerle nasıl desteklendiği tartışılmıştır. Belgeselde tercih edilen yapısökümcü sinema dili (yansımalar, dış ses kullanımı, türlerarasılık ve iç içe geçen anlatı katmanları vb.) filmin eleştirel perspektifini biçimsel düzeyde güçlendiren temel unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu estetik tercihler, yalnızca tematik bir eleştiri üretmekle kalmayıp, kapitalizme içkin çelişkilerin mekânsal yansımalarını sinemasal düzlemde de parçalayarak görünür kılmaktadır.

Sonuç olarak belgesel, neoliberal kentleşmenin “alternatif”, “ekolojik” ve “etik” turizm söylemleri aracılığıyla kurduğu eko-turizm mitini sorgulayarak, bu söylemin ardında işleyen metalaştırma, sosyo-mekânsal ayrışma ve güvencesiz emek pratiklerini görünür kılmaktadır. Yapısökümcü sinema dili sayesinde film, yalnızca içerik düzeyinde değil, biçimsel tercihler aracılığıyla da hâkim anlatıları parçalayarak izleyiciyi eleştirel bir konuma davet etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Neoliberal kentleşme, belgesel sinema, Hiçbir Şey Normal Değil, mekânsal-zamansal yabitelemeler, Yapısöküm

Bio: Arş. Gör. Dr. Eda Türkay, Marmara Üniversitesi’nde Sinema alanında doktorasını tamamlamış olup İstanbul Gelişim Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü kadrosunda akademik faaliyetlerini sürdürmektedir. Akademik çalışmalarını sinema ve felsefe, kısa film, dijital platformlar, sürdürülebilir film yapımı odaklı olarak sürdürmektedir. Akademik kariyerin yanı sıra, kısa film projeleri üretmeye devam etmektedir.

Dr. Öğr. Üyesi Gökçe Uzgören, MSGSÜ’de Şehircilik alanında doktorasını tamamlamış olup, İstanbul Gelişim Üniversitesi GSF İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü’nde Dr. Öğr. Üyesi, İGÜ Çevre, Şehircilik ve Yer Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi’nde Müdür Yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Dublin City University’de 6 ay doktora araştırmacısı olarak bulunan Uzgören, kent sosyolojisi, kentsel politika, kapitalist kentleşme, konut sorunu, platform kapitalizmi alanlarında akademik çalışmalar yürütmektedir..

A Beyoğlu Dream: Visual Representations of Urban Transformation in 80s Turkish Cinema

*Ece Ceren YALÇIN, Gülce TELLİ, Paris 3 Sorbonne-Nouvelle Üniversitesi & Paris 1
Panthéon-Sorbonne Üniversitesi*

Cinema has long documented the transformation of cities; it has captured the movement, interactions, and social dynamics of the city (Sönmez, 2022). Of course, cinematic narrative can not fully represent urban spaces, sometimes showing and valorizing certain aspects while erasing others (Kredell, 2011). As a global medium, film enables specific forms of city imagery to be disseminated and consumed worldwide, thereby producing and reproducing meanings of place (Lawton, 2018). Thus, urban spaces are no longer merely the product of urban planning. The framing of space and the ‘narrative setting’ in films are increasingly important in shaping lived urban space through cinema as a cultural practice. This is why we can track urban landscapes in films, but films also manipulate urban places, a concept known as ‘cinescape’ (Koeck, 2022).

As one of Istanbul’s most significant districts, Beyoğlu has witnessed many transformations. Since the 1960s, it has experienced rural-to-urban migration, conflicts over urban identity and rapid, unplanned urbanisation (Yetiskul et al., 2016). In the 1980s, it became intimately acquainted with processes of exclusion, urban transformation and forced displacement, particularly through various initiatives implemented under the “Beautifying Beyoğlu” Project (Pelvanoğlu, 2022).

Like Beyoğlu itself, Turkish cinema was also going through a transformation in the 80s. With the decline of Yeşilçam and the conditions created after the 60’s, films started using social realism (Saydam, 2020). While these films were more blunt with their commentary on urban life, films in the 80s started drawing more complex portraits of cities, with the addition of psychological portraits of people living in these cities (Şimşek, 2013). From the 60s, Beyoğlu became the symbol of a modern Istanbul (Öztürk, 2004).

Our hypothesis is that urban transformation and gentrification can be observed in Turkish cinema, especially with the rise of realist cinema starting from the 60s. Furthermore, our hypothesis follows that films are not silent observers of these phenomena but also a tool that further fuels this.

With these hypotheses, this conference presentation aims to analyze the representations of Beyoğlu’s urban transformation in 80s Turkish cinema. For this purpose, the films Muhsin Bey (Turgul, 1987) and Hayallerim, Aşkım ve Sen (Yılmaz, 1987) have been chosen. Though both films use Beyoğlu and its surrounding areas as a storytelling tool for their narrative, current academic research has not yet focused on their usage of the urban space. The presentation will use a qualitative and semiological approach to analyze this subject..

Keywords: Beyoğlu, urban transformation, 80s Turkish cinema

Bio: Ece Ceren YALÇIN: 2024 yılında Galatasaray Üniversitesi İletişim bölümünden mezun oldu ve bitirme projesini İstanbul Film Festivali ile sinefil öğrenciler arasındaki ilişkiler üzerine yazdı. Şu anda burslu olarak Sorbonne Nouvelle Üniversitesi’nde sinema ve medya alanında yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. Araştırma alanları arasında Türkiye bağımsız sinemasının gelişimi, film dağıtım modelleri ve feminist sinemanın göstergebilimsel analizi bulunmaktadır.

Gölce TELLİ : 2024 yılında Galatasaray Üniversitesi sosyoloji lisans eğitimini tamamladı ve bitirme projesini Beyoğlu'ndaki soylulaştırma süreçlerinin mahalle halkı üzerindeki etkileri üzerine yaptı. İstanbul'un kentsel yapısı, göç ve kültürel yaşamı üzerine çeşitli araştırma projelerinde yer almıştır. Şu anda, Excellence-Eiffel bursuyla Paris I Panthéon-Sorbonne Üniversitesi'nde kentsel planlama alanında yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. 2025 yılında Paris'teki kentsel projeler üzerine bir araştırma projesine başlamış ve projesini uluslararası bir kongrede sunmuştur..

Urban Accessibility on Screen: Rethinking Planning Through Film
Berfu Güley GÖREN SOARES, CICS.NOVA / NOVA University Lisbon

This paper critically interrogates the dominant conceptualization of accessibility within urban planning as a primarily technical and regulatory concern, arguing that such an understanding obscures the socio-spatial production of (in)accessibility. Mainstream planning frameworks tend to operationalize accessibility through compliance-driven design standards, thereby reducing it to a measurable attribute of the built environment. In contrast, this study conceptualizes accessibility as a relational, embodied, and spatially produced condition emerging through everyday interactions between bodies, infrastructures, and institutional logics (Lefebvre, 1991, 1974; Soja, 2010). This perspective is further supported by critiques of universal design, which highlight the limitations of standardized approaches in addressing diverse embodied experiences (Imrie, 2012).

Methodologically, the paper employs qualitative film analysis, positioning cinema as a form of spatial critique capable of rendering visible the lived dimensions of urban space (Clarke, 1997). Focusing on *The Theory of Everything* (2014), the study examines how accessibility is constructed within the historically preserved urban fabric of Cambridge. The analysis is informed by the social model of disability (Oliver, 1990), which reframes disability as a product of environmental and social barriers rather than individual impairment. Through this lens, the paper analyzes how architectural forms, circulation systems, and institutional spaces reproduce normative assumptions of able-bodied mobility.

The findings reveal that inaccessibility is embedded within planning practices that prioritize heritage conservation, aesthetic continuity, and institutional prestige, often at the expense of inclusive spatial design. Elements such as staircases, narrow passageways, and uneven surfaces are normalized as integral components of urban identity, thereby concealing their exclusionary effects. These spatial configurations exemplify what Lefebvre describes as the production of space, wherein dominant social relations materialized and naturalized through the built environment. Such dynamics also resonate with broader critiques of unjust urban development, where spatial arrangements systematically privilege certain groups over others (Fainstein, 2010).

The paper concludes that cinematic representations provide a critical epistemological tool for urban studies by exposing the experiential and affective dimensions of spatial exclusion. Building on frameworks of spatial justice (Soja, 2010) and the right to the city (Lefebvre, 1996), it argues for a fundamental reconceptualization of accessibility as a core principle of urban planning. Rather than a retroactive or technical adjustment, accessibility must be understood as a constitutive dimension of just and inclusive urban futures.

Keywords: Accessibility, accessibility in cinema, disability, right to the City, universal design, urban

Bio: Dr. Berfu Güley Gören Soares is a Professor and Principal Researcher at CICS.NOVA, Faculty of Social and Human Sciences at NOVA University Lisbon with a specialization in Urban Planning and Design. She focuses on key issues related to accessibility, inclusive urban design, and sustainable urban spaces. Her research is particularly centered on enhancing urban

spaces through accessibility, active mobility, promoting equitable design for marginalized groups, such as children, elderly individuals, people with disabilities, pregnant women, and fostering walkable cities. Her research interests delve into the complex intersections of urban planning and social equity, and overall well-being for diverse populations. She has presented her research at numerous national and international conferences, and has authored articles published in academic journals.

At the Threshold of the City: Kiez-Kino as a Space for Commoning in Berlin

Ezgisu KUYUMCU

With more than a century of history behind it, cinema is now accessible almost everywhere through countless screens, both large and small. Despite this, the fact that people still seek out the experience of watching films in movie theaters, together with the persistence of cinema-going on a considerable scale, makes the spatial significance and experiential uniqueness of movie theaters worth revisiting today. In examining this uniqueness, the study turns to a typology that stands out within Berlin's multicultural structure and diverse cinematic landscape: small-scale neighborhood movie theaters known as kiez-kino. Focusing particularly on kiez-kinos in urban environments shaped by migration, this study aims to examine how a movie theater, beyond serving merely as a venue for screenings, can generate a threshold space and foster forms of commoning in a multicultural city.

To explore this potential, the study centers on an independent kiez-kino (SinemaTranstopia) located in Wedding, one of Berlin's most multicultural neighborhoods, as its main case, conducts a limited comparison with another kiez-kino affiliated with a cinema chain and, in the background, with a multiplex movie theater. The comparisons are based on observations of the spatial, curatorial, and relational dimensions of these movie theaters, derived from post-screening audience questionnaires and interviews with founders and staff.

Building on these observations, the study suggests that kiez-kino examples in neighborhoods shaped by migration stand out through these three intertwined dimensions. Through their spatial and curatorial features, including neighborhood-oriented spatial configurations that facilitate encounters before and after screenings, as well as multilingual film programs shaped in part by the contributions of migrant communities, these movie theaters emerge as threshold spaces within the city. These threshold spaces can be read as transitional spaces through which migrant communities reconnect with their own languages, stories, and histories, opening up ruptures within urban reality. On the relational level, regular community events and workshops reinforce this threshold quality by strengthening these movie theaters as urban focal points that create conditions for commoning.

Keywords: kiez-kino, threshold space, neighborhood cinema, commoning, migrant communities, Berlin

Bio: Ezgisu Kuyumcu completed her master's degree in Design Research in the cooperative program of Anhalt University of Applied Sciences and Bauhaus Dessau. She currently works as an architect in Berlin and her research interests include cinematic space studies, cinema and architecture, architectural representation, and phenomenology in architecture.

18 NİSAN 2026
İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ

2. KENT SEMPOZYUMU KENT VE SİNEMA

Bildiri Özet Kitapçığı

KENT SYMPOSIUMS II
CITY AND CINEMA
Book of Abstracts

 İSTANBUL
KENT
ÜNİVERSİTESİ
Geleceğin Bu Kentte

 İstanbul Kent Üniversitesi
Kent Araştırmaları
Uygulama ve Araştırma Merkezi
KENT - AR

 YDYO
İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ
Yabancı Diller Yüksekokulu

 İSTANBUL
KENT
ÜNİVERSİTESİ
RADYO TELEVİZYON
ve SİNEMA BÖLÜMÜ